ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 22.3.2021
COM(2021) 148 final

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

Έκθεση σχετικά με το ευρωπαϊκό μέσο προσωρινής στήριξης για τον μετριασμό των κινδύνων ανεργίας σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης (SURE) λόγω της επιδημικής έκρηξης της COVID-19 σύμφωνα με το άρθρο 14 του κανονισμού (ΕΕ) 2020/672 του Συμβουλίου

SURE: Ανασκόπηση της κατάστασης μετά από έξι μήνες

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Ένα νέο μέσο απόκρισης στον κοινωνικοοικονομικό αντίκτυπο της πανδημίας

Η παρούσα έκθεση είναι η πρώτη διετής έκθεση σχετικά με το ευρωπαϊκό μέσο προσωρινής στήριξης για τον μετριασμό των κινδύνων ανεργίας σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης (SURE). Παρουσιάζει τις λειτουργίες και τη χρήση του μέσου έως σήμερα και επανεξετάζει τις κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις του. Το SURE είναι ένα μέσο για την αντιμετώπιση της κρίσης, μεγέθους 100 δισ. EUR, το οποίο δημιούργησε η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) με σκοπό να συνδράμει τα κράτη μέλη στην προστασία των θέσεων εργασίας και των εισοδημάτων των εργαζομένων στο πλαίσιο της πανδημίας της νόσου COVID-19.

Το SURE αποτελεί ισχυρή έκφραση αλληλεγγύης για την προστασία των θέσεων εργασίας και της οικονομικής δραστηριότητας στην ενιαία αγορά. Προκειμένου το SURE να καταστεί διαθέσιμο, όλα τα κράτη μέλη συμφώνησαν να παράσχουν διμερείς εγγυήσεις στην ΕΕ, ώστε η Ένωση να μπορεί να δανείζεται από τις αγορές για να χρηματοδοτεί δάνεια στο πλαίσιο του SURE.

Η Επιτροπή πρότεινε τον κανονισμό SURE στις 2 Απριλίου 2020, στο πλαίσιο της αρχικής απόκρισης της ΕΕ στην πανδημία. Ο κανονισμός SURE εκδόθηκε από το Συμβούλιο στις 19 Μαΐου 2020 και τα κράτη μέλη υπέβαλαν τα πρώτα επίσημα αιτήματά τους στις αρχές Αυγούστου. Ωστόσο, το χρηματοδοτικό κονδύλιο των 100 δισ. EU|R κατέστη διαθέσιμο στις 22 Σεπτεμβρίου 2020, αφού όλα τα κράτη μέλη υπέγραψαν τις συμφωνίες εγγύησης. Η Επιτροπή επίσπευσε την εφαρμογή του μέσου συνεργαζόμενη στενά με τα κράτη μέλη και προετοιμάζοντας όλες τις διοικητικές και νομικές ρυθμίσεις (π.χ. τις διμερείς δανειακές συμφωνίες) μετά την έκδοση του κανονισμού. Ως εκ τούτου, η πρώτη εκταμίευση πραγματοποιήθηκε στις 27 Οκτωβρίου, μόλις πέντε εβδομάδες αφότου κατέστη διαθέσιμο το χρηματοδοτικό κονδύλιο.

Είναι η πρώτη φορά που η ΕΕ εκδίδει κοινωνικά ομόλογα για τη χρηματοδότηση της χρηματοδοτικής συνδρομής SURE στα κράτη μέλη. Η παρούσα έκθεση προβλέπει επίσης την υποχρέωση υποβολής σχετικών εκθέσεων σύμφωνα με το τμήμα 2.4 του πλαισίου κοινωνικών ομολόγων EU SURE, ιδιαίτερα δε σε σχέση με την κατανομή και τον αντίκτυπο των εσόδων του SURE.

Ευρεία υιοθέτηση

Η ζήτηση των κρατών μελών για χρηματοδοτική συνδρομή στο πλαίσιο του SURE είναι μεγάλη. Από τη θέσπιση του μέσου και μετά, το Συμβούλιο έχει κατανείμει σε 18 κράτη μέλη —βάσει προτάσεων της Επιτροπής— ποσοστό άνω του 90 % του συνολικού κονδυλίου ύψους 100 δισ. EUR. Επιπλέον, στις 26 Φεβρουαρίου, η Επιτροπή πρότεινε την παροχή χρηματοδοτικής συνδρομής στην Εσθονία. Τα τρία μεγαλύτερα ποσά χρηματοδοτικής συνδρομής χορηγήθηκαν στην Ιταλία (27,4 δισ. EUR), την Ισπανία (21,3 δισ. EUR) και την Πολωνία (11,2 δισ. EUR). Τα αρχικά αιτούμενα ποσά μειώθηκαν ελαφρώς, ώστε να τηρείται το όριο συγκέντρωσης των 60 δισ. EUR για κάθε έναν από τους τρεις μεγαλύτερους δικαιούχους, σύμφωνα με τον κανονισμό. Τα υπόλοιπα κράτη μέλη έλαβαν το ποσό που αιτήθηκαν: το

Βέλγιο, η Πορτογαλία και η Ρουμανία έλαβαν από 4 έως 8 δισ. EUR έκαστο, ενώ η Ελλάδα, η Ιρλανδία, η Τσεχία, η Σλοβενία και η Κροατία έλαβαν από 1 έως 3 δισ. EUR. Τα υπόλοιπα κράτη μέλη —η Σλοβακία, η Λιθουανία, η Βουλγαρία, η Ουγγαρία, η Κύπρος, η Μάλτα και η Λετονία— έλαβαν λιγότερα από 1 δισ. EUR.

Οι τέσσερις πρώτες εκδόσεις ομολόγων στο πλαίσιο του SURE στέφθηκαν με ιδιαίτερη επιτυχία, καθώς συγκέντρωσαν 53,5 δισ. EUR από τον Οκτώβριο του 2020 έως τον Ιανουάριο του 2021. Η πρώτη συναλλαγή ύψους 17 δισ. EUR εκτελέστηκε με επιτυχία στις 20 Οκτωβρίου 2020, σε δύο δόσεις. Πέντε εβδομάδες αργότερα, συγκεντρώθηκαν συνολικά σχεδόν 40 δισ. EUR σε δύο επιπρόσθετες συναλλαγές, ποσό που κάλυψαν περισσότερα από τα μισά αιτήματα κρατών μελών που αιτούνταν μεγάλες εκταμιεύσεις το 2020. Η τέταρτη συναλλαγή, τον Ιανουάριο του 2021, συγκέντρωσε επιπλέον 14 δισ. EUR. Η υπερκάλυψη των εκδόσεων από τους επενδυτές ήταν σημαντική, τουλάχιστον δεκαπλάσια κατά μέσο όρο, με αποτέλεσμα να διαμορφωθούν ευνοϊκοί όροι τιμολόγησης, συμπεριλαμβανομένων αρνητικών αποδόσεων ομολόγων με ληκτότητα 15 ετών ή μικρότερη.

Η χρήση του SURE από τα δικαιούχα κράτη μέλη

Εκ των 18 κρατών μελών που έλαβαν στήριξη SURE, τα 15 κράτη μέλη τη χρησιμοποίησαν για λόγους χρηματοδότησης συστημάτων μειωμένου ωραρίου εργασίας. Τα περισσότερα δικαιούχα κράτη μέλη αιτήθηκαν επίσης στήριξη για τη χρηματοδότηση «μέτρων παρόμοιων με τα συστήματα μειωμένου ωραρίου εργασίας», εκ των οποίων 14 κράτη μέλη χρηματοδοτούν μέτρα στήριξης των αυτοαπασχολούμενων. Όλα τα μέτρα που πρότειναν τα κράτη μέλη κρίθηκαν επιλέξιμα για χρηματοδοτική συνδρομή. Το γεγονός αυτό ήταν αποτέλεσμα της έγκαιρης δέσμευσης των κρατών μελών να προγραμματίσουν και να προετοιμάσουν όσο το δυνατόν ταχύτερα την εφαρμογή του μέσου, μεταξύ άλλων διασαφηνίζοντας το πεδίο εφαρμογής του. Στις περισσότερες περιπτώσεις, τα συστήματα μειωμένου ωραρίου εργασίας που στηρίχτηκαν είναι νέα συστήματα τα οποία καθιερώθηκαν ως απόκριση στην πανδημία της νόσου COVID-19. Εννέα κράτη μέλη αιτήθηκαν επίσης χρηματοδοτική συνδρομή στο πλαίσιο του SURE για τη χρηματοδότηση δαπανών που αφορούν την υγεία και συνδέονται απευθείας με την κατάσταση έκτακτης ανάγκης λόγω της νόσου COVID-19.

Το 2020, το SURE εκτιμάται ότι στήριξε από 25 έως 30 εκατομμύρια άτομα, αριθμός που αντιστοιχεί στο ένα τέταρτο της συνολικής απασχόλησης στα δικαιούχα κράτη μέλη. Το ποσοστό αυτό καλύπτει σχεδόν 21½ εκατομμύρια μισθωτούς και 5 εκατομμύρια αυτοαπασχολουμένους και θα πρέπει να συγκρίνεται με το σύνολο των 35 εκατομμυρίων ατόμων που ωφελήθηκαν από τα συστήματα μειωμένου ωραρίου εργασίας στην ΕΕ. Βάσει των εκθέσεων που υπέβαλαν τα κράτη μέλη, εκτιμάται ότι από 1½ έως 2½ εκατομμύρια επιχειρήσεις, δηλαδή 12 – 16 % των επιχειρήσεων στα δικαιούχα κράτη μέλη, έλαβαν στήριξη από το SURE το 2020. Ωστόσο, η εν λόγω υποβολή εκθέσεων παρουσιάζει ελλείψεις και ανομοιομορφία μεταξύ των κρατών μελών.

Έως τα τέλη του 2020, ποσοστό 80 % του συνόλου των προβλεπόμενων δημόσιων δαπανών για επιλέξιμα μέτρα είχε ήδη πραγματοποιηθεί. Η έκθεση παρουσιάζει την προβλεπόμενη και την πραγματική χρήση της χρηματοδοτικής συνδρομής που χορηγήθηκε στο πλαίσιο του SURE,

βάσει των στοιχείων που υπέβαλαν όλα τα δικαιούχα κράτη μέλη πλην ενός. Οι επικαιροποιημένες εκθέσεις που υπέβαλαν τα κράτη μέλη έδειξαν ότι ο προγραμματισμός των δημόσιων δαπανών υπήρξε σε κάποιον βαθμό οπισθοβαρής. Οι δαπάνες των κρατών μελών το 2020 ήταν λιγότερες από τις αρχικά προβλεπόμενες, ενώ για το 2021 και το 2022 προγραμματίστηκαν περισσότερες δαπάνες από όσες είχαν αρχικά αναφερθεί στις εκθέσεις των κρατών μελών τον Αύγουστο του 2020.

Σχεδόν όλα τα κράτη μέλη έχουν ήδη δαπανήσει ή προγραμματίζουν να δαπανήσουν το συνολικό ποσό που έλαβαν στο πλαίσιο του SURE. Επί του παρόντος, τρία κράτη μέλη αναφέρουν προβλεπόμενες δημόσιες δαπάνες χαμηλότερες από το ποσό που χορηγήθηκε στο πλαίσιο του SURE. Τα συγκεκριμένα κράτη μέλη έχουν αναφέρει ότι έχουν ήδη λάβει ή ότι προτίθενται να λάβουν μέτρα, εάν είναι αναγκαίο, ώστε να χρησιμοποιήσουν το σύνολο της χορηγηθείσας χρηματοδοτικής συνδρομής, μεταξύ άλλων παρατείνοντας, σε ορισμένες περιπτώσεις, τη διάρκεια των μέτρων που προβλέπονται στις αντίστοιχες εκτελεστικές αποφάσεις του Συμβουλίου. Ειδικά για τα εν λόγω κράτη μέλη, θα πρέπει να παρακολουθείται η απορρόφηση των κονδυλίων.

Μια πρώτη εκτίμηση των επιπτώσεων του SURE

Η αύξηση των ποσοστών ανεργίας το 2020 στα δικαιούχα κράτη μέλη ήταν σαφώς ηπιότερη από ό,τι κατά τη διάρκεια της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης, παρά την πιο σοβαρή μείωση του ΑΕΠ το 2020. Η ανταπόκριση της ανεργίας στις μεταβολές της παραγωγής το 2020 ήταν μικρότερη από την αναμενόμενη στα δικαιούχα κράτη μέλη, βάσει των ιστορικών τάσεων. Η ηπιότερη αύξηση των ποσοστών ανεργίας το 2020 παρέχει μια πρώτη ένδειξη της επιτυχίας των μέτρων στήριξης της εθνικής και ενωσιακής πολιτικής, συμπεριλαμβανομένου του SURE.

Οι επιπτώσεις του SURE δεν περιορίζεται στη διατήρηση των θέσεων εργασίας. Το SURE έχει πιθανόν συμβάλλει στην ενίσχυση της γενικής εμπιστοσύνης στην ικανότητα της ΕΕ να αποκριθεί αποτελεσματικά σε μια πρωτόγνωρη κρίση. Μέσω του SURE, η ΕΕ στήριξε και ενθάρρυνε τη χρήση πολιτικών μειωμένου ωραρίου εργασίας στα κράτη μέλη. Η πλειοψηφία των δικαιούχων κρατών μελών υπέδειξαν ότι το SURE συνέβαλε στην απόφασή τους να θεσπίσουν κάποιο νέο σύστημα μειωμένου ωραρίου εργασίας ή να τροποποιήσουν κάποιο υφιστάμενο.

Ως ένα από τα πρώτα στοιχεία της απόκρισης της ΕΕ σε επίπεδο πολιτικής, το SURE ενίσχυσε την εμπιστοσύνη των κρατών μελών ώστε να αναλάβουν μεγαλύτερα δάνεια και μεγαλύτερες δαπάνες από ό,τι θα έπρατταν διαφορετικά. Η πλειοψηφία των δικαιούχων κρατών μελών υπέδειξε σε έρευνα ότι η στήριξη στο πλαίσιο του SURE συνέβαλε στην προσωρινή αύξηση της κάλυψης και της γενναιοδωρίας των συστημάτων μειωμένου ωραρίου εργασίας, καθώς και στη συνολική χρηματοδότηση πολιτικών για την αντιμετώπιση της κρίσης της νόσου COVID-19.

Η χρηματοδοτική συνδρομή μέσω του SURE έχει επίσης επιτύχει εξοικονόμηση στις πληρωμές τόκων σε ορισμένα κράτη μέλη. Τα δάνεια SURE γενικά παρείχαν στα κράτη μέλη ευνοϊκότερους όρους χρηματοδότησης σε σχέση με την οικεία κρατική έκδοση. Ως αποτέλεσμα

αυτού, τα κράτη μέλη εκτιμάται ότι εξοικονόμησαν περί τα 5,8 δισ. EUR κατά τις πρώτες τέσσερις εκδόσεις του SURE, δηλαδή έως την εκταμίευση της 2ας Φεβρουαρίου 2021. Καθώς οι όροι χρηματοδότησης του SURE αναμένεται να παραμείνουν ευνοϊκοί, οι περαιτέρω εκταμιεύσεις είναι πιθανόν να αποφέρουν πρόσθετη εξοικονόμηση.

Η συνέχιση των έκτακτων περιστάσεων που δικαιολογούν το SURE

Η έκθεση αναλύει επίσης τη συνέχιση των έκτακτων περιστάσεων που δικαιολογούν την εφαρμογή του μέσου SURE, κυρίως την επανεμφάνιση λοιμώξεων από το φθινόπωρο. Το γεγονός αυτό, σε συνδυασμό με την εμφάνιση νέων και περισσότερο μεταδοτικών παραλλαγών του κορονοϊού, έχουν ωθήσει πολλά κράτη μέλη σε επαναφορά ή αυστηροποίηση των μέτρων ανάσχεσης. Οι περιορισμοί αυτοί καθυστερούν την ανάκαμψη μετά την επάνοδο της οικονομικής δραστηριότητας που καταγράφηκε το τρίτο τρίμηνο του 2020. Η σθεναρή ανάκαμψη της βιομηχανίας έρχεται σε αντίθεση με την ασθενή δραστηριότητα στον τομέα των υπηρεσιών, με τους τελευταίους περιορισμούς να επηρεάζουν και πάλι σημαντικά τους τομείς υψηλής έντασης εργασίας, όπως η φιλοξενία, η ψυχαγωγία και ο τουρισμός. Ενώ αναμένεται μέτρια αύξηση της δραστηριότητας το δεύτερο τρίμηνο και εντονότερη το τρίτο, η αβεβαιότητα και οι κίνδυνοι που περιβάλλουν τις οικονομικές προοπτικές παραμένουν υψηλοί, σύμφωνα με τις χειμερινές προβλέψεις της Επιτροπής του 2021.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το μέσο στήριξης για τον μετριασμό των κινδύνων ανεργίας σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης (SURE) δημιουργήθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) με σκοπό να συνδράμει τα κράτη μέλη στην προστασία των θέσεων εργασίας και των εισοδημάτων κατά τη διάρκεια της πανδημίας. Το μέσο αυτό είναι απόρροια των πολιτικών κατευθυντήριων γραμμών της Επιτροπής, ως εργαλείο για την προστασία των πολιτών μας κατά τη διάρκεια εξωτερικών κραδασμών[1]. Ειδικότερα, στόχος του είναι να αποκριθεί στις άμεσες οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις και στις επιπτώσεις που αφορούν την υγεία λόγω της επιδημικής έκρηξης της νόσου COVID-19, με την παροχή, στα κράτη μέλη που το αιτούνται, ενωσιακής χρηματοδοτικής συνδρομής υπό μορφή δανείων με ευνοϊκούς όρους. Στο πλαίσιο του SURE διατίθεται χρηματοδοτική συνδρομή έως και 100 δισ. EUR για τη χρηματοδότηση των συστημάτων μειωμένου ωραρίου εργασίας των κρατών μελών ή παρόμοιων μέτρων που αποσκοπούν στην προστασία των μισθωτών και των αυτοαπασχολουμένων, καθώς και για τη χρηματοδότηση, επικουρικά, ορισμένων μέτρων που αφορούν την υγεία, ιδίως στον χώρο εργασίας.

Το SURE συμπληρώνει τις εθνικές προσπάθειες και παρέχει μια δεύτερη γραμμή άμυνας για την προστασία των μισθωτών και των αυτοαπασχολουμένων έναντι του κινδύνου της ανεργίας και της απώλειας εισοδήματος. Διατηρώντας τον σύνδεσμο μεταξύ των εργαζομένων και των εργοδοτών τους, το SURE προστατεύει επίσης την παραγωγική ικανότητα της οικονομίας και, ως εκ τούτου, αναμένεται να συμβάλει στην ταχύτερη και ισχυρότερη ανάκαμψη της οικονομικής δραστηριότητας μόλις η πανδημία υποχωρήσει.

Στην παρούσα έκθεση επισημαίνονται τα κύρια επιτεύγματα του SURE έως τον Φεβρουάριο του 2021, τα οποία μπορούν να συνοψιστούν ως εξής:

- 25-30 εκατομμύρια άτομα και 1½ έως 2½ εκατομμύρια επιχειρήσεις εκτιμάται ότι έχουν λάβει στήριξη από το SURE
- 18 κράτη μέλη έχουν λάβει χρηματοδοτική συνδρομή στο πλαίσιο του SURE και σύντομα αναμένεται να προστεθεί και 19ο κράτος μέλος
- περισσότερα από 90 δισ. EUR έχουν κατανεμηθεί και περισσότερα από 53 δισ. EUR έχουν εκταμιευθεί
- μέχρι στιγμής έχει κατανεμηθεί ποσοστό 5 % της χρηματοδοτικής συνδρομής σε μέτρα που αφορούν την υγεία
- ποσοστό 80 % των δημοσίων δαπανών που αναμένονταν από τα κράτη μέλη έχει ήδη πραγματοποιηθεί
- εκτιμάται ότι τα κράτη μέλη έχουν εξοικονομήσει 5,8 δισ. EUR σε πληρωμές τόκων

Η παρούσα έκθεση είναι η πρώτη διετής έκθεση σχετικά με το SURE. Εκδίδεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (στο εξής: η Επιτροπή) σύμφωνα με το άρθρο 14 του κανονισμού (ΕΕ)

[1] Στις πολιτικές κατευθύνσεις της Επιτροπής για την περίοδο 2019-2024 προτείνεται ένα Ευρωπαϊκό Σύστημα Αντασφάλισης Ανεργίας για την προστασία των ευρωπαίων πολιτών και τον περιορισμό της πίεσης στα δημόσια οικονομικά κατά τη διάρκεια εξωτερικών κραδασμών.

2020/672 του Συμβουλίου (στο εξής: κανονισμός SURE)[2] για την υποχρέωσή της να υποβάλει έκθεση προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Οικονομική και Δημοσιονομική Επιτροπή (ΟΔΕ) και την Επιτροπή Απασχόλησης εντός έξι μηνών από την ημέρα την οποία το μέσο καθίσταται διαθέσιμο, δηλαδή την 22α Σεπτεμβρίου 2020. Σύμφωνα με το άρθρο 14 του κανονισμού, η Επιτροπή υποβάλλει έκθεση σχετικά με τη χρήση της χρηματοδοτικής συνδρομής, συμπεριλαμβανομένων των ανεξόφλητων ποσών και του εφαρμοστέου χρονοδιαγράμματος αποπληρωμής στο πλαίσιο του SURE, και σχετικά με τη συνέχιση της ύπαρξης των έκτακτων περιστάσεων που δικαιολογούν την εφαρμογή του κανονισμού SURE (την πανδημία της νόσου COVID-19). Η παρούσα είναι η πρώτη έκθεση αυτού του είδους που εκδίδει η Επιτροπή. Θα ακολουθούν επόμενες εκθέσεις ανά έξι μήνες για όσο χρονικό διάστημα το μέσο SURE παραμένει διαθέσιμο[3]. Η καταληκτική ημερομηνία για τη συμπερίληψη πληροφοριών στην παρούσα έκθεση ήταν η 26η Φεβρουαρίου 2021.

Το SURE είναι επίσης το πρώτο μέσο με το οποίο η ΕΕ εκδίδει κοινωνικά ομόλογα προκειμένου να χρηματοδοτήσει τη χρηματοδοτική συνδρομή της ΕΕ στα κράτη μέλη, βασιζόμενη στη δέσμευσή της για βιώσιμη χρηματοδότηση. Η ΕΕ θέσπισε και δημοσίευσε ένα πλαίσιο κοινωνικών ομολόγων EU SURE (στο εξής: το πλαίσιο) για τη διευκόλυνση της εν λόγω δέσμευσης[4]. Το πλαίσιο διευκρινίζει ότι οι πόροι του SURE θα χρησιμοποιούνται για τη χρηματοδότηση επιλέξιμων κοινωνικών μέτρων. Το τμήμα 2.4 του εν λόγω πλαισίου προβλέπει την υποχρέωση της Επιτροπής να υποβάλει έκθεση σχετικά με την κατανομή των εσόδων του SURE και του αντικτύπου τους. Η παρούσα έκθεση πληροί τη συγκεκριμένη υποχρέωση.

Η παρούσα έκθεση περιγράφει τις πράξεις και τη χρήση του μέσου SURE έως σήμερα και επανεξετάζει τις κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις του. Διαρθρώνεται σε έξι ενότητες. Στην ενότητα Ι υπενθυμίζονται τα κυριότερα μέτρα που έλαβαν η Επιτροπή, το Συμβούλιο και τα κράτη μέλη κατά τη σύσταση και την εφαρμογή του SURE. Στην ενότητα ΙΙ περιγράφεται ποια κράτη μέλη επωφελήθηκαν από χρηματοδοτική συνδρομή στο πλαίσιο του SURE, συμπεριλαμβανομένων ανεξόφλητων ποσών που χορηγήθηκαν και εκταμιεύθηκαν και των χρονοδιαγραμμάτων αποπληρωμής. Στην ενότητα ΙΙΙ συνοψίζονται οι δημόσιες δαπάνες των κρατών μελών σχετικά με εθνικά μέτρα που στηρίζονται από το SURE[5]. Η ενότητα αυτή συμπληρώνεται από επισκόπηση των εν λόγω συστημάτων στο παράρτημα 1. Στην ενότητα IV πραγματοποιείται προκαταρκτική ανάλυση του αντικτύπου του SURE, συμπεριλαμβανομένου του αντικτύπου της πανδημίας της COVID-19 στην απασχόληση και στην εξοικονόμηση τόκων από τα κράτη μέλη λόγω των ευνοϊκών όρων χρηματοδότησης που απολαμβάνει η ΕΕ. Στην ενότητα V εξετάζεται ο συνεχιζόμενος αντίκτυπος της πανδημίας της COVID-19 που δικαιολογεί τη συνέχιση του SURE. Στην ενότητα VI προβλέπεται η σχετική υποχρέωση

[2] Κανονισμός (ΕΕ) 2020/672 του Συμβουλίου της 19ης Μαΐου 2020 σχετικά με τη θέσπιση ευρωπαϊκού μέσου προσωρινής στήριξης για τον μετριασμό των κινδύνων ανεργίας σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης (SURE) λόγω της επιδημικής έκρηξης της COVID-19, ΕΕ L 159 της 20.5.2020, σ. 1 (https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32020R0672&from=el).

[3] Άρθρο 14 παράγραφος 1 του κανονισμού SURE.

[4] https://ec.europa.eu/info/strategy/eu-budget/eu-borrower/eu-borrowing-activities/eu-sure-social-bond-framework_en

[5] Οι ενότητες ΙΙ και ΙΙΙ σχετίζονται με τη χρήση της χρηματοδοτικής συνδρομής στο πλαίσιο του SURE σύμφωνα με το άρθρο 14 παράγραφος 1 του κανονισμού SURE.

υποβολής εκθέσεων σύμφωνα με το τμήμα 2.4 του πλαισίου κοινωνικών ομολόγων EU SURE, το οποίο ενσωματώνεται στην παρούσα έκθεση.

I. ΤΟ ΜΕΣΟ SURE ΚΑΙ Η ΕΝΑΡΞΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ

Η Επιτροπή πρότεινε το μέσο SURE στις 2 Απριλίου 2020, στο πλαίσιο της αρχικής απόκρισης της ΕΕ στην πανδημία της νόσου COVID-19 με στόχο τη στήριξη των κρατών μελών[6]. Βάσει της εν λόγω πρότασης, το Συμβούλιο εξέδωσε τον κανονισμό SURE στις 19 Μαΐου 2020. Στη συνέχεια, η Επιτροπή ξεκίνησε αμέσως την προετοιμασία των απαραίτητων ενεργειών, ώστε να διασφαλιστεί ότι το μέσο SURE θα καταστεί διαθέσιμο εγκαίρως και θα τεθεί γρήγορα σε εφαρμογή σε στενή συνεργασία και με τα 27 κράτη μέλη.

Προκειμένου το SURE να καταστεί διαθέσιμο, τα κράτη μέλη συμφώνησαν να συνεισφέρουν εθελοντικά στο μέσο με αντεγγύηση για τον κίνδυνο που αναλαμβάνει η Ένωση. Η Ένωση θέσπισε ένα σύστημα εγγυήσεων, που υπογράφηκε εθελοντικά από τα κράτη μέλη και ως μέτρο σύμφωνα με το άρθρο 122 παράγραφος 1 τη ΣΛΕΕ. Για τον σκοπό αυτό, και τα 27 κράτη μέλη συμφώνησαν να παρέχουν ανέκκλητες, άνευ όρων και εκτελεστές κατόπιν αιτήσεως εγγυήσεις για ποσοστό 25 % του κονδυλίου SURE συνολικού ύψους 100 δισ. EUR, δηλαδή 25 δισ. EUR[7]. Στο πλαίσιο αυτό, το SURE δεν θα μπορούσε να καταστεί διαθέσιμο προτού και τα 27 κράτη μέλη συνάψουν και υπογράψουν συμφωνίες εγγύησης με την Επιτροπή σε διμερή βάση. Το μερίδιο κάθε κράτους μέλους επί του συνολικού ποσού των εγγυήσεων αντιστοιχεί στο μερίδιο κάθε κράτους μέλος επί του ακαθάριστου εθνικού εισοδήματος της ΕΕ, σύμφωνα με το τμήμα εσόδων του προϋπολογισμού της ΕΕ για το 2020. Η χρήση εγγυήσεων επέτρεψε τη θέσπιση του SURE χωρίς να απαιτούνται προκαταβολικές συνεισφορές σε χρήμα ή κεφάλαιο άμεσης εξόφλησης από τα κράτη μέλη.

Η θέσπιση ενός συστήματος εγγυήσεων, τις οποίες παρέχουν όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ σε εθελοντική βάση, αποτελεί ισχυρή έκφραση της αλληλεγγύης μεταξύ των κρατών μελών μέσω της ΕΕ. Με το σύστημα αυτό, η ΕΕ μπόρεσε να χορηγήσει στα κράτη μέλη χρηματοδοτική συνδρομή επαρκούς τάξης μεγέθους, για την προστασία των θέσεων εργασίας και των εισοδημάτων κατά τη διάρκεια της κρίσης της νόσου COVID-19. Οι εθνικές διαδικασίες έγκρισης των 27 κρατών μελών ολοκληρώθηκαν το καλοκαίρι του 2020. Κατά συνέπεια, το SURE κατέστη διαθέσιμο στις 22 Σεπτεμβρίου 2020.

Ο κανονισμός SURE καθορίζει τους όρους και τη διαδικασία βάσει των οποίων τα κράτη μέλη αιτούνται χρηματοδοτική συνδρομή στο πλαίσιο του μέσου. Τα κράτη μέλη μπορούν να αιτηθούν χρηματοδοτική στήριξη σε περίπτωση αιφνίδιας και σοβαρής αύξησης των πραγματικών ή προβλεπόμενων δημόσιων δαπανών τους από την 1η Φεβρουαρίου 2020 λόγω της ανάπτυξης συστημάτων μειωμένου ωραρίου εργασίας ή παρόμοιων μέτρων που αποσκοπούν στον μετριασμό του αντικτύπου της πανδημίας της COVID-19[8]. Βάσει πρότασης της Επιτροπής,

[6] Πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου σχετικά με τη θέσπιση ευρωπαϊκού μέσου προσωρινής στήριξης για τον μετριασμό των κινδύνων ανεργίας σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης (SURE) λόγω της έξαρσης της νόσου COVID-19 , COM/2020/139 final. (https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=COM%3A2020%3A0139%3AFIN)
[7] Βλ. άρθρα 11 και 12 του κανονισμού SURE.
[8] Βλ. άρθρο 3 παράγραφος 1 του κανονισμού SURE.

το Συμβούλιο μπορεί να χορηγεί χρηματοδοτική συνδρομή στο πλαίσιο του SURE μέσω εκτελεστικής απόφασης του Συμβουλίου[9]. Η περίοδος διαθεσιμότητας κατά τη διάρκεια της οποίας μπορεί να παρασχεθεί χρηματοδοτική συνδρομή στο πλαίσιο του μέσου SURE λήγει στις 31 Δεκεμβρίου 2022[10].

Η Επιτροπή προέβη στην εφαρμογή του SURE αμέσως μετά την έγκριση του κανονισμού από το Συμβούλιο. Άρχισε να συνεργάζεται και με τα 27 κράτη μέλη αμέσως μόλις εκδόθηκε ο κανονισμός SURE τον Μάιο του 2020. Διερεύνησε κατά πόσον τα κράτη μέλη θα αιτούνταν χρηματοδοτική συνδρομή στο πλαίσιο του SURE, ώστε να προγραμματίσει και να προετοιμάσει όσο το δυνατόν ταχύτερα την εφαρμογή του μέσου, μόλις αυτό κατέστη διαθέσιμο μετά την υπογραφή των διμερών εγγυήσεων. Αφότου παρέλαβε επίσημα αιτήματα για στήριξη, η Επιτροπή υπέβαλε προτάσεις σχετικά με τη χορήγηση χρηματοδοτικής συνδρομής σε 15 κράτη μέλη στις 24 Αυγούστου 2020, ενώ ακολούθησε και άλλη πρόταση στις 25 Αυγούστου. Αφότου το SURE κατέστη διαθέσιμο στις 22 Σεπτεμβρίου 2020, το Συμβούλιο εξέδωσε εκτελεστικές αποφάσεις για τη χορήγηση χρηματοδοτικής συνδρομής και για τα 16 κράτη μέλη (βλ. πίνακα 1). Το τελευταίο τρίμηνο του 2020, το Συμβούλιο εξέδωσε δύο επιπλέον εκτελεστικές αποφάσεις, με αποτέλεσμα ο συνολικός αριθμός των δικαιούχων κρατών μελών στο πλαίσιο του μέσου SURE να ανέρχεται σε 18 έως σήμερα. Στις αρχές Φεβρουαρίου του 2021, ένα ακόμη κράτος μέλος αιτήθηκε επισήμως στήριξη στο πλαίσιο του SURE και στις 26 Φεβρουαρίου, η Επιτροπή πρότεινε την παροχή στήριξης στο εν λόγω κράτος μέλος. Στον πίνακα 1 παρουσιάζεται αναλυτικά το χρονοδιάγραμμα των γεγονότων.

Πίνακας 1: Χρονοδιάγραμμα εφαρμογής του SURE

- **2 Απριλίου 2020**
  Η Επιτροπή πρότεινε τη δημιουργία του SURE
- **19 Μαΐου 2020**
  Το Συμβούλιο ενέκρινε την πρόταση και εξέδωσε τον κανονισμό SURE
- **24 Αυγούστου 2020**
  Η Επιτροπή πρότεινε χρηματοδοτική στήριξη ύψους 81,4 δισ. EUR για 15 κράτη μέλη: το Βέλγιο, τη Βουλγαρία, την Κύπρο, την Τσεχία, την Ελλάδα, την Ισπανία, την Κροατία, την Ιταλία, τη Λιθουανία, τη Λετονία, τη Μάλτα, την Πολωνία, τη Ρουμανία, τη Σλοβενία και τη Σλοβακία
- **25 Αυγούστου 2020**
  Η Επιτροπή πρότεινε χρηματοδοτική στήριξη ύψους 5,9 δισ. EUR για την Πορτογαλία
- **22 Σεπτεμβρίου 2020**
  Το μέσο SURE κατέστη διαθέσιμο
- **25 Σεπτεμβρίου 2020**
  Το Συμβούλιο αποφάσισε να χορηγήσει χρηματοδοτική στήριξη σε 16 κράτη μέλη
- **7 Οκτωβρίου 2020**
  Η Επιτροπή πρότεινε χρηματοδοτική στήριξη ύψους 504 εκατ. EUR για την Ουγγαρία

[9] Βλ. άρθρο 6 του κανονισμού SURE.
[10] Βλ. άρθρο 12 παράγραφος 3 του κανονισμού SURE.

- **23 Οκτωβρίου 2020**
  Το Συμβούλιο αποφάσισε τη χορήγηση χρηματοδοτικής στήριξης 504 εκατ. EUR στην Ουγγαρία
- **16 Νοεμβρίου 2020**
  Η Επιτροπή πρότεινε χρηματοδοτική στήριξη ύψους 2,5 δισ. EUR για την Ιρλανδία
- **4 Δεκεμβρίου 2020**
  Το Συμβούλιο αποφάσισε τη χορήγηση χρηματοδοτικής στήριξης 2,5 δισ. EUR στην Ιρλανδία
- **26 Φεβρουαρίου 2021**
  Η Επιτροπή πρότεινε χρηματοδοτική στήριξη ύψους 230 εκατ. EUR για την Εσθονία

Κάθε κράτος μέλος που λάμβανε χρηματοδοτική συνδρομή στο πλαίσιο του SURE ήταν υποχρεωμένο να υπογράψει δανειακή συμφωνία με το Συμβούλιο, στην οποία προβλέπονταν τα χαρακτηριστικά του δανείου[11]**.** Η Επιτροπή εξουσιοδοτείται από τον κανονισμό SURE να δανείζεται στις χρηματοπιστωτικές αγορές ή από χρηματοοικονομικούς οργανισμούς εξ ονόματος της Ένωσης, καθώς και να εκταμιεύει στα δικαιούχα κράτη μέλη τη χρηματοδοτική συνδρομή που χορηγείται από το Συμβούλιο στο πλαίσιο του SURE. Οι περισσότερες δανειακές συμφωνίες (συμπεριλαμβανομένων των αιτημάτων για χρηματοδότηση και των νομικών γνωμοδοτήσεων) υπογράφηκαν το τελευταίο τρίμηνο του 2020, γεγονός που έδωσε τη δυνατότητα στην Επιτροπή να εκδώσει ομόλογα SURE, αρχής γενομένης με την εναρκτήρια έκδοση της 20ής Οκτωβρίου 2020. Δεδομένου του μεγέθους του δανεισμού στις χρηματοπιστωτικές αγορές, τα εν λόγω ομόλογα εκδόθηκαν τμηματικά, σε τέσσερις δόσεις έως τα τέλη Ιανουαρίου του 2021. Τα κεφάλαια που αντλήθηκαν εκταμιεύθηκαν στα κράτη μέλη σε δόσεις, εντός μίας εβδομάδας από την έκδοση.[12] Τα ομόλογα SURE εκδόθηκαν δυνάμει ενός νέου πλαισίου ενωσιακών κοινωνικών ομολόγων, καθώς η στήριξη που χορηγείται από την ΕΕ στα κράτη μέλη στο πλαίσιο του μέσου αποβλέπει στον κοινωνικό στόχο της διατήρησης της απασχόλησης, της συντήρησης των οικογενειακών εισοδημάτων και της στήριξης της οικονομίας στο σύνολό της. Οι ευνοϊκοί όροι που πέτυχε η Επιτροπή όσον αφορά τον δανεισμό της για το μέσο SURE μετακυλίστηκαν απευθείας στα κράτη μέλη μέσω συνακόλουθων δανειοδοτικών πράξεων (back-to-back lending)[13] (βλ. ενότητα ΙΙ).

ΙΙ. Η ΧΡΗΣΗ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ SURE: ΧΟΡΗΓΗΘΕΝΤΑ ΚΑΙ ΕΚΤΑΜΙΕΥΘΕΝΤΑ ΠΟΣΑ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΠΤΥΧΕΣ

Η παρούσα ενότητα παρουσιάζει μια επισκόπηση των δικαιούχων κρατών μελών και των ποσών που χορηγήθηκαν από το Συμβούλιο, καθώς και τις εκταμιεύσεις, τα ανεξόφλητα ποσά και το εφαρμοστέο χρονοδιάγραμμα αποπληρωμής.

(i) Επισκόπηση των δικαιούχων κρατών μελών και των ποσών που χορηγήθηκαν από το Συμβούλιο

[11] Βλ. άρθρο 8 παράγραφος 2 του κανονισμού SURE.
[12] Βλ. άρθρο 7 του κανονισμού SURE.
[13] Στις συνακόλουθες δανειοδοτικές πράξεις (back-to-back lending), η Επιτροπή δανείζεται εξ ονόματος της Ένωσης και στη συνέχεια δανείζει στα κράτη μέλη υπό τους ίδιους όρους.

Η ζήτηση των κρατών μελών για χρηματοδοτική συνδρομή στο πλαίσιο του SURE υπήρξε μεγάλη ήδη από τη θέσπισή του, ενώ έχει κατανεμηθεί ποσοστό άνω του 90 % του συνολικού κονδυλίου των 100 δισ. EUR. Δεκαοχτώ κράτη μέλη έχουν αιτηθεί και λάβει χρηματοδοτική συνδρομή από το Συμβούλιο, συνολικού ποσού 90,3 δισ. EUR (βλ. πίνακα 2). Ένα ακόμη κράτος μέλος –το 19ο– αιτήθηκε χρηματοδοτική συνδρομή στο πλαίσιο του SURE τον Φεβρουάριο του 2021[14].

Τα τρία μεγαλύτερα ποσά χρηματοδοτικής συνδρομής στο πλαίσιο του SURE χορηγήθηκαν στην Ιταλία (27,4 δισ. EUR), στην Ισπανία (21,3 δισ. EUR) και στην Πολωνία (11,2 δισ. EUR). Συνολικά, τα τρία αυτά κράτη μέλη έφτασαν το όριο συγκέντρωσης του SURE, το οποίο ορίζει ότι τα δάνεια που χορηγούνται στα τρία κράτη μέλη που αντιπροσωπεύουν το μεγαλύτερο μερίδιο των δανείων δεν θα πρέπει να υπερβαίνουν το 60 % του συνολικού κονδυλίου ύψους 100 δισ. EUR, δηλαδή τα 60 δισ. EUR[15].

[14] Στις 26 Φεβρουαρίου 2021, η Επιτροπή εξέδωσε πρόταση εκτελεστικής απόφασης του Συμβουλίου σχετικά με τη χορήγηση προσωρινής στήριξης στην Εσθονία, στο πλαίσιο του κανονισμού SURE, ύψους 230 εκατ. EUR (COM/2021/104 final).

[15] Άρθρο 9 παράγραφος 1 του κανονισμού SURE. Το όριο συγκέντρωσης σημαίνει ότι τα τρία αυτά κράτη μέλη δεν θα μπορούν να αιτηθούν τυχόν πρόσθετη στήριξη και ότι κανένα άλλο κράτος μέλος δεν θα μπορεί να δανειστεί συνολικό ποσό άνω των 11,2 δισ. EUR (το τρίτο μεγαλύτερο μερίδιο που έχει χορηγηθεί μέχρι στιγμής), διότι στην περίπτωση αυτή θα υπήρχε υπέρβαση του ορίου του 60 %.

Πίνακας 2: Επισκόπηση της στήριξης που χορηγήθηκε στο πλαίσιο του SURE

Κράτος μέλος	*Χορηγηθέν ποσό (σε EUR)*	*Ημερομηνία χορήγησης*	*Αναφορά εκτελεστικής απόφασης του Συμβουλίου*
Βέλγιο	7 803 380 000	Σεπτέμβριος 2020	Εκτελεστική απόφαση
Βουλγαρία	511 000 000	Σεπτέμβριος 2020	Εκτελεστική απόφαση
Κύπρος	479 070 000	Σεπτέμβριος 2020	Εκτελεστική απόφαση
Τσεχία	2 000 000 000	Σεπτέμβριος 2020	Εκτελεστική απόφαση
Ελλάδα	2 728 000 000	Σεπτέμβριος 2020	Εκτελεστική απόφαση
Ισπανία	21 324 820 449	Σεπτέμβριος 2020	Εκτελεστική απόφαση
Κροατία	1 020 600 000	Σεπτέμβριος 2020	Εκτελεστική απόφαση
Ιταλία	27 438 486 464	Σεπτέμβριος 2020	Εκτελεστική απόφαση
Λιθουανία	602 310 000	Σεπτέμβριος 2020	Εκτελεστική απόφαση
Λετονία	192 700 000	Σεπτέμβριος 2020	Εκτελεστική απόφαση
Μάλτα	243 632 000	Σεπτέμβριος 2020	Εκτελεστική απόφαση
Πολωνία	11 236 693 087	Σεπτέμβριος 2020	Εκτελεστική απόφαση
Πορτογαλία	5 934 462 488	Σεπτέμβριος 2020	Εκτελεστική απόφαση
Ρουμανία	4 099 244 587	Σεπτέμβριος 2020	Εκτελεστική απόφαση
Σλοβενία	1 113 670 000	Σεπτέμβριος 2020	Εκτελεστική απόφαση
Σλοβακία	630 883 600	Σεπτέμβριος 2020	Εκτελεστική απόφαση
Ουγγαρία	504 330 000	Οκτώβριος 2020	Εκτελεστική απόφαση
Ιρλανδία	2 473 887 900	Δεκέμβριος 2020.	Εκτελεστική απόφαση
Σύνολο	**90 337 170 575**		

(ii) Εκταμίευση, ανεξόφλητα ποσά και εφαρμοστέο χρονοδιάγραμμα αποπληρωμής

Η Επιτροπή είναι υπεύθυνη για τις δανειοληπτικές πράξεις. Σύμφωνα με τον κανονισμό SURE, η Επιτροπή εξουσιοδοτείται να δανείζεται πόρους στις κεφαλαιαγορές ή από χρηματοοικονομικούς οργανισμούς εξ ονόματος της Ένωσης για τη χρηματοδότηση των δανείων που παρέχονται στο πλαίσιο του SURE (συνακόλουθες δανειοδοτικές πράξεις)[16].

Η Επιτροπή άρχισε να δανείζεται πόρους εξ ονόματος της ΕΕ στις κεφαλαιαγορές εκδίδοντας κοινωνικά ομόλογα πολύ σύντομα μετά την υπογραφή των δανειακών συμφωνιών τον Οκτώβριο του 2020. Η έκδοση ομολόγων συνεχίστηκε βάσει μιας σειράς χρηματοοικονομικών συναλλαγών. Μέχρι στιγμής έχουν πραγματοποιηθεί τέσσερις συναλλαγές, όπως εξηγείται κατωτέρω. Οι εκδόσεις στέφθηκαν με μεγάλη επιτυχία, με το έντονο επενδυτικό ενδιαφέρον να οδηγεί σε ευνοϊκούς όρους τιμολόγησης σε όλες τις δόσεις (βλ. πίνακα 3). Στα τέλη Φεβρουαρίου του 2021, 15 κράτη μέλη συνολικά είχαν λάβει 53,5 δισ. EUR σε 4 εκταμιεύσεις, ποσό που αντιπροσωπεύει το 59 % των κονδυλίων ύψους 90,3 δισ. EUR που ζητήθηκαν. Τα κοινωνικά ομόλογα SURE εκδόθηκαν με ληκτότητα από 5 έως 30 έτη και είχαν ως αποτέλεσμα εκταμιεύσεις στα κράτη μέλη με μέση ληκτότητα 14,5 έτη[17]. Ο πίνακας 5 παρέχει επισκόπηση των ποσών που έχουν εκταμιευθεί στα κράτη μέλη μέχρι στιγμής, κατά δανειοληπτική συναλλαγή και ληκτότητα. Επίσης, παρουσιάζει τα ανεξόφλητα ποσά που πρέπει ακόμη να εκταμιευθούν σε κάθε κράτος μέλος.

[16] Άρθρο 4 του κανονισμού SURE.

[17] Στο άρθρο 2 παράγραφος 1 έκαστης εκτελεστικής απόφασης του Συμβουλίου ορίζεται ότι το δάνειο της Ένωσης στο κράτος μέλος έχει μέγιστη μέση ληκτότητα 15 ετών.

Πίνακας 3: Κύρια στατιστικά στοιχεία των δανειοληπτικών συναλλαγών της ΕΕ στο πλαίσιο του SURE (σε EUR)

Συναλλαγή	SURE#1		SURE#2		SURE#3	SURE#4	
Ημερομηνία	20 Οκτ 2020		10 Νοεμ 2020		24 Νοεμ 2020	26 Ιαν 2021	
Δόση	10 έτη	20 έτη	5 έτη	30 έτη	15 έτη	7 έτη	30 έτη (συνεχής έκδοση)
Μέγεθος ομολόγου	10 δις	7 δις	8 δις	6 δις	8,5 δις	10 δις	4 δις
Απόδοση	-0,238 %	0,131 %	-0,509 %	0,317 %	-0,102 %	-0,497 %	0,134 %
Περιθώριο	MS+3 μ.β.	MS +14 μ.β.	MS-9 μ.β.	MS+21 μ.β.	MS-5 μ.β.	MS-16 μ.β.	MS+5 μ.β.
Εκχώρηση νέας έκδοσης	+1 μ.β.	+2 μ.β.	+1,5 μ.β.	+2,5 μ.β.	+1 μ.β.	+1 μ.β.	+1 μ.β.
Συνολική ζήτηση επενδυτών	145 δις	88 δις	105 δις	70 δις	114 δις	83 δις	49 δις
Λόγος προσφοράς προς κάλυψη	15	13	13	12	13	8	12

Σημείωση: τα στατιστικά αυτά στοιχεία αναφέρονται στα δάνεια που συνήψε η Επιτροπή εξ ονόματος της Ένωσης. Όπου MS επιτόκιο mid-swap. Η εκχώρηση νέας έκδοσης αναφέρεται στην πριμοδότηση που καταβάλλεται στους επενδυτές οι οποίοι αγοράζουν ομόλογο νέας έκδοσης για το περιθώριο στο οποίο τα αντίστοιχα ομόλογα θα αναμενόταν να αποτελέσουν αντικείμενο διαπραγμάτευσης στη δευτερογενή αγορά.

Η πρώτη συναλλαγή SURE ύψους 17 δισ. EUR εκτελέστηκε με επιτυχία στις 20 Οκτωβρίου 2020, σε δύο δόσεις. Η έκδοση αφορούσε δύο ομόλογα, εκ των οποίων το ένα ποσού 10 δισ. EUR ληξιπρόθεσμο τον Οκτώβριο του 2030 και το άλλο ποσού 7 δισ. EUR ληξιπρόθεσμο το 2040. Το ενδιαφέρον των επενδυτών για αυτό το υψηλής πιστοληπτικής διαβάθμισης μέσο ήταν πολύ έντονο και τα ομόλογα υπερκαλύφθηκαν πάνω από 13 φορές. Στις 27 Οκτωβρίου 2020, τα ποσά εκταμιεύτηκαν στην Ιταλία, την Πολωνία και την Ισπανία.

Η δεύτερη συναλλαγή SURE εκτελέστηκε στις 10 Νοεμβρίου 2020 για συνολικό ποσό ύψους 14 δισ. EUR. Η έκδοση αυτή επίσης κατανεμήθηκε με δύο διακριτές προθεσμίες: 8 δισ. EUR ληξιπρόθεσμα τον Νοέμβριο του 2025 και 6 δισ. EUR ληξιπρόθεσμα τον Νοέμβριο του 2050. Τα ποσά εκταμιεύθηκαν στην Κροατία, την Κύπρο, την Ελλάδα, την Ιταλία, τη Λετονία, τη Λιθουανία, τη Μάλτα, τη Σλοβενία και την Ισπανία.

Η τρίτη συναλλαγή, μίας δόσης, εκτελέστηκε επιτυχώς στις 24 Νοεμβρίου 2020 για ομόλογο αξίας 8,5 δισ. EUR ληξιπρόθεσμο του Ιούλιο του 2035. Το 15ετές κοινωνικό ομόλογο συγκέντρωσε το μεγαλύτερο βιβλίο εντολών που υπήρξε ποτέ όσον αφορά τις εκδόσεις αναφοράς ενιαίας δόσης και εκτέλεσε τη μεγαλύτερη 15ετή συναλλαγή στον χώρο των φορέων σε εθνικό επίπεδο, των φορέων σε υπερεθνικό επίπεδο και λοιπών φορέων (SSA) έως σήμερα. Τα ποσά εκταμιεύτηκαν στο Βέλγιο, την Ουγγαρία, την Πορτογαλία, τη Ρουμανία και τη Σλοβακία την 1η Δεκεμβρίου 2020.

Η τέταρτη συναλλαγή και πρώτη για το 2021 εκτελέστηκε, σε δύο δόσεις, στις 26 Ιανουαρίου 2021. Το κοινωνικό ομόλογο ύψους 14 δισ. EUR κατανεμήθηκε σε 10 δισ. EUR ληξιπρόθεσμα τον Ιούνιο του 2028 και σε συνεχή έκδοση του υφιστάμενου ομολόγου ύψους

4 δισ. EUR ληξιπρόθεσμο τον Νοέμβριο του 2050. Τα ομόλογα υπερκαλύφθηκαν πάνω από 8 και 12 φορές, αντίστοιχα, με το 7ετές ομόλογο να τιμολογείται με αρνητική απόδοση -0,497 % και το 30ετές ομόλογο να τιμολογείται με 0,134 %, αποτέλεσμα θετικό για τη συγκεκριμένη ληκτότητα. Στις 2 Φεβρουαρίου 2021, τα ποσά εκταμιεύτηκαν σε Βέλγιο, Κύπρο, Ουγγαρία, Λετονία, Πολωνία, Σλοβενία, Ισπανία, Ελλάδα και Ιταλία.

Η υποβολή εκθέσεων σχετικά με το χρονοδιάγραμμα αποπληρωμής παρουσιάζεται στον πίνακα 4. Η προθεσμία αποπληρωμής του αρχικού κεφαλαίου του δανείου είναι από το 2025 έως το 2050. Οι τόκοι είναι πληρωτέοι σε ετήσια βάση.

Πίνακας 4: Χρονοδιάγραμμα αποπληρωμής ανεξόφλητων δανείων SURE της ΕΕ

Ημερολογιακό έτος	Αρχικό κεφάλαιο	Τόκοι	Σύνολο SURE
2021		32 960 000	32 960 000
2022		37 000 000	37 000 000
2023		37 000 000	37 000 000
2024		37 000 000	37 000 000
2025	8 000 000 000	37 000 000	8 037 000 000
2026		37 000 000	37 000 000
2027		37 000 000	37 000 000
2028	10 000 000 000	37 000 000	10 037 000 000
2029		37 000 000	37 000 000
2030	10 000 000 000	37 000 000	10 037 000 000
2031		37 000 000	37 000 000
2032		37 000 000	37 000 000
2033		37 000 000	37 000 000
2034		37 000 000	37 000 000
2035	8 500 000 000	37 000 000	8 537 000 000
2036		37 000 000	37 000 000
2037		37 000 000	37 000 000
2038		37 000 000	37 000 000
2039		37 000 000	37 000 000
2040	7 000 000 000	37 000 000	7 037 000 000
2041		30 000 000	30 000 000
2042		30 000 000	30 000 000
2043		30 000 000	30 000 000
2044		30 000 000	30 000 000
2045		30 000 000	30 000 000
2046		30 000 000	30 000 000
2047		30 000 000	30 000 000
2048		30 000 000	30 000 000
2049		30 000 000	30 000 000
2050	10 000 000 000	30 000 000	10 030 000 000
Σύνολο	**53 500 000 000**	**1 035 960 000**	**54 535 960 000**

Πίνακας 5: Εκταμιεύσεις σε κράτη μέλη στο πλαίσιο του SURE (σε δισ. EUR)

Χώρα	**Ποσό αρχικού δανείου**	**1η έκδοση EU SURE** Συναλλαγή: 20.10.2020 Εκταμίευση: 27.10.2020			**2η έκδοση EU SURE** Συναλλαγή: 10.11.2020 Εκταμίευση: 17.11.2020			**3η έκδοση EU SURE** Συναλλαγή: 24.11.2020 Εκταμίευση: 01.12.2020	**4η έκδοση EU SURE** Συναλλαγή: 26.01.2021 Εκταμίευση: 02.02.2021			**Σύνολο SURE**	**% του αιτούμενου συνόλου**	**Μέση ληκτότητα (σε έτη)**	**Ανεξόφλητο ποσό προς εκταμίευση**
		10 έτη	**20 έτη**	**Σύνολο**	**5 έτη**	**30 έτη**	**Σύνολο**	**15 έτη**	**7 έτη**	**30 έτη**	**Σύνολο**				
Βέλγιο	7,80							**2,0**	1,3	0,7	**2,0**	**4,0**	**51 %**	**14,9**	3,8
Βουλγαρία	0,51														0,5
Κύπρος	0,48				0,2	0,1	**0,3**		0,2	0,1	**0,2**	**0,5**	**100 %**	**14,7**	0,0
Τσεχία	2,00														2,0
Ελλάδα	2,73				1,0	1,0	**2,0**		0,7		**0,7**	**2,7**	**100 %**	**14,8**	0,0
Ισπανία	21,32	3,5	2,5	**6,0**	2,9	1,2	**4,0**			1,0	**1,0**	**11,0**	**52 %**	**14,9**	10,3
Κροατία	1,02				0,3	0,2	**0,5**				**0,0**	**0,5**	**50 %**	**13,3**	0,5
Ουγγαρία	0,50							**0,2**	0,2	0,1	**0,3**	**0,5**	**100 %**	**14,7**	0,0
Ιρλανδία	2,47														2,5
Ιταλία	27,44	5,5	4,5	**10,0**	3,1	3,4	**6,5**		4,5		**4,5**	**21,0**	**76 %**	**14,0**	6,5
Λιθουανία	0,60				0,2	0,1	**0,3**				**0,0**	**0,3**	**50 %**	**13,3**	0,3
Λετονία	0,19				0,1	0,0	**0,1**		0,0	0,0	**0,1**	**0,2**	**100 %**	**14,8**	0,0
Μάλτα	0,24				0,1	0,0	**0,1**				**0,0**	**0,1**	**49 %**	**13,3**	0,1
Πολωνία	11,24	1,0		**1,0**					2,6	1,7	**4,3**	**5,3**	**47 %**	**14,9**	6,0
Πορτογαλία	5,93							**3,0**			**0,0**	**3,0**	**51 %**	**14,6**	2,9
Ρουμανία	4,10							**3,0**			**0,0**	**3,0**	**73 %**	**14,6**	1,1
Σλοβενία	1,11				0,2		**0,2**		0,5	0,4	**0,9**	**1,1**	**100 %**	**14,8**	0,0
Σλοβακία	0,63							**0,3**			**0,0**	**0,3**	**48 %**	**14,6**	0,3
Σύνολο	**90,3**	**10,0**	**7,0**	**17,0**	**8,0**	**6,0**	**14,0**	**8,5**	**10,0**	**4,0**	**14,0**	**53,5**	**59 %**	**14,5**	**36,8**

III. Η ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΜΕΣΟΥ SURE: ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΠΟΥ ΚΑΛΥΠΤΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ SURE

Η παρούσα ενότητα συνοψίζει τις δημόσιες δαπάνες και τα εθνικά μέτρα των κρατών μελών που καλύπτονται από το SURE.

3.1 Πραγματικές και προβλεπόμενες δημόσιες δαπάνες που στηρίχτηκαν από το SURE

Η παρούσα ενότητα περιγράφει την προβλεπόμενη και την πραγματική χρήση της χρηματοδοτικής συνδρομής που χορηγήθηκε στο πλαίσιο του SURE, βάσει των δεδομένων που αναφέρθηκαν από 17 κράτη μέλη στην Επιτροπή[18]**.** Τα δικαιούχα κράτη μέλη θα πρέπει να χρησιμοποιούν τη χρηματοδοτική συνδρομή στο πλαίσιο του SURE πρωτίστως για τη στήριξη των συστημάτων μειωμένου ωραρίου εργασίας ή παρόμοιων μέτρων, ιδίως για τους αυτοαπασχολουμένους, και, κατά περίπτωση, σχετικών μέτρων που αφορούν την υγεία, ιδίως στον χώρο εργασίας[19]. Αρχικά θα παρουσιαστεί η κατανομή των δημόσιων δαπανών και εν συνεχεία η εκτιμώμενη κάλυψη μισθωτών και επιχειρήσεων από το SURE. Η παρουσίαση θα βασίζεται σε δύο γύρους υποβολής εκθέσεων από τα κράτη μέλη: τον Αύγουστο του 2020, όταν αιτήθηκαν χρηματοδοτική συνδρομή στο πλαίσιο του SURE (στο εξής: αρχική υποβολή εκθέσεων), και στα τέλη Ιανουαρίου και αρχές Φεβρουαρίου του 2021 (στο εξής: επικαιροποιημένη υποβολή εκθέσεων). Οι πληροφορίες παρουσιάζονται όπως υποβλήθηκαν από τα κράτη μέλη[20].

Κατ' αρχάς, στα τέλη του 2020, οι προβλεπόμενες δημόσιες δαπάνες για επιλέξιμα μέτρα είχαν ήδη πραγματοποιηθεί σε ποσοστό 80 %[21]. Στα κράτη μέλη παρασχέθηκε χρηματοδοτική συνδρομή στο πλαίσιο του SURE προκειμένου να αντιμετωπίσουν την αιφνίδια και σοβαρή αύξηση των πραγματικών δημόσιων δαπανών που προέκυψε από την 1η Φεβρουαρίου 2020, λόγω της ανάπτυξης συστημάτων μειωμένου ωραρίου εργασίας και παρόμοιων μέτρων για την αντιμετώπιση των κοινωνικοοικονομικών επιπτώσεων της πανδημίας της νόσου COVID-19. Δόθηκε επίσης η δυνατότητα η χρηματοδοτική συνδρομή να χρησιμοποιηθεί για προβλεπόμενες αυξήσεις των δημοσίων δαπανών σχετικά με τέτοιου είδους μέτρα. Τον Ιούνιο του 2020, οι πραγματοποιηθείσες δημόσιες δαπάνες που στηρίχτηκαν από το SURE αποτελούσαν το 46 % των συνολικών δημόσιων δαπανών, ποσοστό που ανήλθε σε 80 % τον Δεκέμβριο του 2020. Στο γράφημα 1 παρουσιάζεται η εξέλιξη του εν λόγω ποσοστού από τη θέσπιση του SURE και μετά.

[18] Η Τσεχία δεν υπέβαλε επικαιροποιημένη έκθεση σύμφωνα με το άρθρο 11 του κανονισμού SURE έως την καταληκτική ημερομηνία και, ως εκ τούτου, όλα τα δεδομένα που αφορούν την Τσεχία βασίζονται στην αρχική υποβολή εκθέσεων τον Αύγουστο του 2020.

[19] Βλ. άρθρο 3 παράγραφος 2 και άρθρο 1 παράγραφος 2 του κανονισμού SURE.

[20] Νέα μέτρα που υποβλήθηκαν από τα κράτη μέλη κατά την επικαιροποιημένη υποβολή εκθέσεων δεν λαμβάνονται ακόμη υπόψη καθώς δεν έχουν ακόμη αξιολογηθεί όσον αφορά την επιλεξιμότητα.

[21] Επιλέξιμα είναι τα μέτρα που περιγράφονται στο άρθρο 3 παράγραφος 2 του κανονισμού: εθνικά συστήματα μειωμένου ωραρίου εργασίας ή παρόμοια μέτρα και, επικουρικά, μέτρα που αφορούν την υγεία.

Γράφημα 1: Μηνιαία εξέλιξη των δημόσιων δαπανών στο πλαίσιο του SURE (πραγματοποιηθείσες και προβλεπόμενες)

Σημείωση: οι ελαφρώς αρνητικές δαπάνες τον Ιούλιο του 2021 οφείλονται σε μεγάλες αναμενόμενες πληρωμές από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία για τη στήριξη των συστημάτων μειωμένου ωραρίου εργασίας τον ίδιο μήνα.

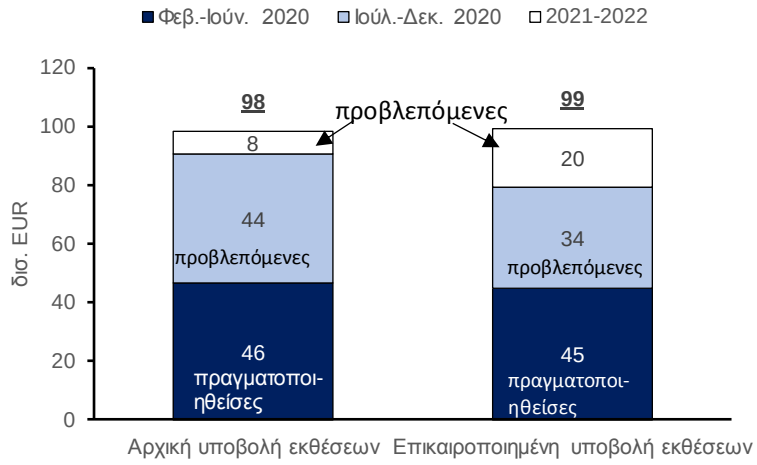
Η σύγκριση των αρχικών και επικαιροποιημένων εκθέσεων που υπέβαλαν τα κράτη μέλη καταδεικνύει ότι οι δαπάνες τους για το 2020 ήταν μικρότερες από τις αρχικά αναμενόμενες. Η εκτίμηση των πραγματικών δημόσιων δαπανών από τον Φεβρουάριο έως τον Ιούνιο του 2020 μειώθηκε κατά 1,3 δισ. EUR στην τελευταία υποβολή εκθέσεων (βλ. γράφημα 2). Κατά την υποβολή των αιτήσεών τους για στήριξη από το μέσο SURE, τα κράτη μέλη ανέμεναν ότι θα δαπανούσαν 90 δισ. EUR σε μέτρα επιλέξιμα στο πλαίσιο του SURE καθ' όλη τη διάρκεια του 2020. Τελικά, δαπάνησαν 79,3 δισ. EUR, δηλαδή 9,6 δισ. EUR λιγότερα από το αναμενόμενο.

Από τις επικαιροποιημένες εκθέσεις που υπέβαλαν τα κράτη μέλη προκύπτει οπισθοβαρής προγραμματισμός δημόσιων δαπανών. Τα μισά κράτη μέλη πραγματοποίησαν υψηλότερες δημόσιες δαπάνες κατά το πρώτο εξάμηνο του 2020 σε σχέση με τις εκτιμήσεις του Αυγούστου του 2020, ενώ τα μισά κράτη μέλη πραγματοποίησαν χαμηλότερες δημόσιες δαπάνες (βλ. γράφημα 3). Στα δύο κράτη μέλη με τη μεγαλύτερη αύξηση δαπανών κατά το πρώτο εξάμηνο του 2020, οι δαπάνες μειώθηκαν κατά το δεύτερο εξάμηνο του έτους. Εννέα κράτη μέλη ανέφεραν χαμηλότερες δημόσιες δαπάνες το δεύτερο εξάμηνο του 2020 από τις αρχικά αναμενόμενες. Στις περισσότερες περιπτώσεις, αυτό σχετίζεται με τις υψηλότερες προβλεπόμενες δαπάνες το 2021. Ωστόσο, δύο κράτη μέλη προβλέπουν χαμηλότερες δαπάνες και για το 2021.

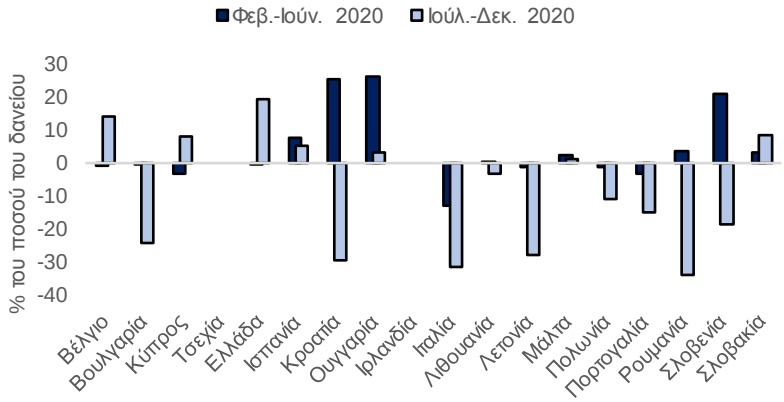
Στις επικαιροποιημένες εκθέσεις, τα κράτη μέλη προέβλεψαν περισσότερες δαπάνες το 2021 και το 2022 σε σχέση με τις δαπάνες που είχαν αναφέρει στις αρχικές εκθέσεις τον Αύγουστο του 2020. Οι προβλεπόμενες δημόσιες δαπάνες για επιλέξιμα μέτρα το 2021 αυξήθηκαν από 7,4 δισ. EUR στην αρχική υποβολή εκθέσεων τον Αύγουστο του 2020 σε 19,8 δισ. EUR στις εκθέσεις που υποβλήθηκαν τον Ιανουάριο του 2020 (βλ. γράφημα 2). Μόνο δύο κράτη μέλη υπέβαλαν προβλεπόμενες δημόσιες δαπάνες για το 2022 (1,3 δισ. EUR) στην επικαιροποιημένη υποβολή εκθέσεων. Επί του παρόντος, αναμένονται συνολικές δημόσιες δαπάνες ύψους 99,1 δισ. EUR για επιλέξιμα μέτρα στα δικαιούχα κράτη μέλη, οι οποίες

υπερβαίνουν το συνολικό ποσό που χορηγείται στο πλαίσιο του SURE μέχρι στιγμής. Τούτο συνάδει με τη συμπληρωματική φύση του μέσου SURE, το οποίο συμπληρώνει την εθνική χρηματοδότηση μέσων στήριξης της απασχόλησης. Ορισμένα κράτη μέλη προβλέπουν να πραγματοποιήσουν για τέτοια μέτρα δαπάνες οι οποίες υπερβαίνουν τη χρηματοδοτική συνδρομή SURE που έχουν αιτηθεί, συμπεριλαμβανομένων όσων έφτασαν το όριο συγκέντρωσης του SURE.

Γράφημα 2: Συνολικές αναφερόμενες δημόσιες δαπάνες

Γράφημα 3: Διαφορά μεταξύ των αρχικών και των επικαιροποιημένων εκθέσεων όσον αφορά τις πραγματοποιηθείσες δημόσιες δαπάνες (% του ποσού του δανείου)

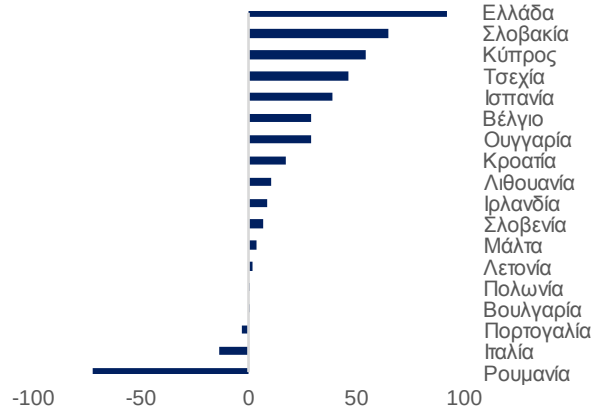

Σημείωση: η Ιρλανδία αιτήθηκε χρηματοδοτική συνδρομή στο πλαίσιο του SURE στις 27 Οκτωβρίου 2020 και τα δεδομένα που κοινοποιήθηκαν δεν άλλαξαν μεταξύ του αρχικού και του ενημερωμένου πίνακα. Η Τσεχία δεν παρείχε επικαιροποιημένο πίνακα υποβολής δεδομένων πριν από την καταληκτική ημερομηνία.

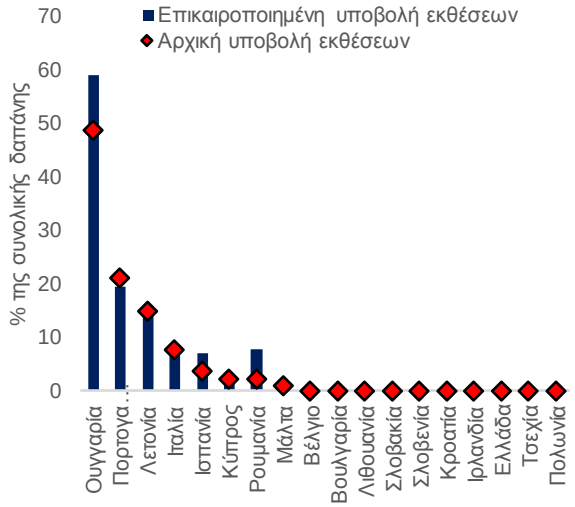
Σχεδόν όλα τα κράτη μέλη έχουν ήδη δαπανήσει ή προγραμματίζουν να δαπανήσουν το συνολικό ποσό που έλαβαν στο πλαίσιο του SURE. Μάλιστα, 15 κράτη μέλη έχουν δαπανήσει ή προγραμματίζουν να δαπανήσουν σε επιλέξιμα μέτρα ποσό μεγαλύτερο από την τρέχουσα χρηματοδοτική συνδρομή που έχουν λάβει στο πλαίσιο του SURE (βλ. γράφημα 4). Αυτό σημαίνει ότι, συνολικά, τα κράτη μέλη θα δαπανήσουν περισσότερα σε συστήματα μειωμένου ωραρίου εργασίας και σε παρόμοια μέτρα σε σχέση με το ποσό το οποίο αιτήθηκαν στο πλαίσιο της χρηματοδοτικής συνδρομής του SURE. Ωστόσο, τρία κράτη μέλη ανέφεραν χαμηλότερες προβλεπόμενες δαπάνες σε μέτρα που προβλέπονται στις αντίστοιχες εκτελεστικές αποφάσεις του Συμβουλίου σε σχέση με τα ποσά που χορηγήθηκαν στο πλαίσιο του SURE. Τα στοιχεία αυτά προκύπτουν από την επικαιροποιημένη υποβολή εκθέσεων από τα κράτη μέλη, τα οποία

υπέδειξαν επίσης ότι έχουν ήδη λάβει ή σκοπεύουν να λάβουν μέτρα, εάν είναι αναγκαίο, ώστε να χρησιμοποιήσουν το σύνολο της χορηγούμενης χρηματοδοτικής συνδρομής στο πλαίσιο του SURE, συμπεριλαμβανομένης, σε ορισμένες περιπτώσεις, της παράτασης της διάρκειας των μέτρων που προβλέπονται στις αντίστοιχες εκτελεστικές αποφάσεις του Συμβουλίου. Η Επιτροπή θα αξιολογήσει τυχόν μεταβολές στις προβλεπόμενες δαπάνες, όπως αυτές προτείνονται από τα κράτη μέλη, ώστε να διασφαλίζει ότι παραμένουν ευθυγραμμισμένες με τον σκοπό του SURE, και θα προτείνει τροποποιήσεις στις εκτελεστικές αποφάσεις του Συμβουλίου, κατά περίπτωση.

Γράφημα 4: Υπέρβαση των προβλεπόμενων και πραγματοποιηθεισών δημόσιων δαπανών σε σχέση με το ποσό του δανείου (% του ποσού του δανείου)

Γράφημα 5: Μερίδιο δημόσιων δαπανών που αφορούν την υγεία

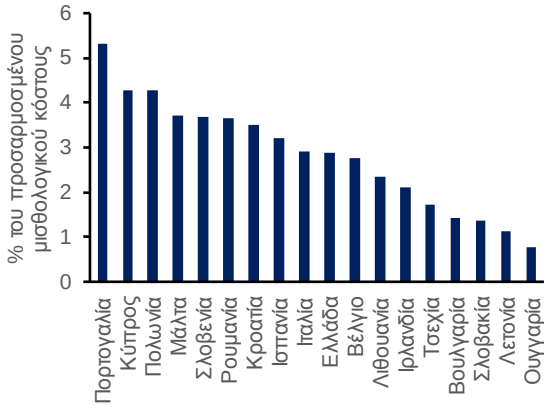
Σημείωση: οι δημόσιες δαπάνες αντιστοιχούν στις δαπάνες που έχουν αναφερθεί, χωρίς προσαρμογή σε σχέση με το όριο συγκέντρωσης, για τα μέτρα που προβλέπονται στις εκτελεστικές αποφάσεις του Συμβουλίου, δηλαδή δεν περιλαμβάνονται τυχόν νέα μέτρα που αναφέρουν τα κράτη μέλη αλλά δεν περιέχονται στις εκτελεστικές αποφάσεις του Συμβουλίου. Τα δεδομένα αναφέρονται σύμφωνα με τους πίνακες υποβολής στοιχείων που προσκόμισαν τα κράτη μέλη. Ωστόσο, τα κράτη μέλη που παρουσιάζουν αρνητική επίδοση, όπως φαίνεται στο γράφημα 4, σκοπεύουν να χρησιμοποιήσουν στο ακέραιο το ποσό που χορηγείται στο πλαίσιο του SURE. Συγκεκριμένα, οι ιταλικές αρχές επισήμαναν ότι προγραμματίζουν να δαπανήσουν ολόκληρο το χορηγούμενο ποσό. Στο γράφημα 5, όσον αφορά το αρχικό αίτημα της Ουγγαρίας για χρηματοδοτική συνδρομή, τέθηκε ανώτατο όριο 49 % των δαπανών σε μέτρα που αφορούν την υγεία, καθώς τα μέτρα αυτά είναι επικουρικά και δεν θα μπορούσαν να καλύπτουν το ήμισυ ή περισσότερο του συνολικού ποσού που χορηγείται μέσω του SURE. Στην επικαιροποιημένη υποβολή εκθέσεων, όπως παρατηρείται για την πλειονότητα των δικαιούχων κρατών μελών, οι συνολικές δημόσιες δαπάνες σε μέτρα επιλέξιμα στο πλαίσιο του SURE θα υπερβούν το μέγιστο χορηγούμενο ποσό από το SURE (και θα πρέπει να χρηματοδοτηθούν σε εθνικό επίπεδο ή με άλλα μέσα). Ειδικά στην περίπτωση της Ουγγαρίας, η υπέρβαση αυτή οφείλεται περισσότερο από αναλογικά σε μέτρα που αφορούν την υγεία, γεγονός που εξηγεί την αύξηση του ποσοστού για την υγεία πέραν του 50 %.

Το μεγαλύτερο μέρος της χρηματοδοτικής συνδρομής στο πλαίσιο του SURE έχει χρησιμοποιηθεί από τα κράτη μέλη για τη στήριξη μέτρων για την αγορά εργασίας, ενώ μικρός αριθμός κρατών μελών χρησιμοποιούν τη χρηματοδοτική συνδρομή και για μέτρα που αφορούν την υγεία. Συνολικά, μέχρι στιγμής έχει κατανεμηθεί ποσοστό 5 % της χρηματοδοτικής συνδρομής στο πλαίσιο του SURE σε μέτρα που αφορούν την υγεία, ενώ 10

κράτη μέλη χρησιμοποιούν τη χρηματοδοτική συνδρομή μόνο για συστήματα μειωμένου ωραρίου εργασίας και παρόμοια μέτρα (βλ. γράφημα 5). Ο κανονισμός SURE προβλέπει τη χρηματοδότηση μέτρων που αφορούν την υγεία σε επικουρική βάση. Μέχρι στιγμής, στις αποφάσεις του Συμβουλίου σχετικά με τη χρηματοδοτική συνδρομή, για κανένα κράτος μέλος δεν έχει προβλεφθεί μερίδιο άνω του 49 % για μέτρα που αφορούν την υγεία[22].

Η χρηματοδοτική συνδρομή στο πλαίσιο του SURE ισούται με ποσοστό 2,8 % των αποδοχών των μισθωτών και των αυτοαπασχολουμένων στα δικαιούχα κράτη μέλη το 2020[23]. Το ποσοστό αυτό κυμαίνεται από 0,8 % έως 5,3 % στα κράτη μέλη (βλ. γράφημα 6). Η χρηματοδοτική συνδρομή αντιστοιχεί επίσης σε 1,5 % του ΑΕΠ των δικαιούχων κρατών μελών.

Γράφημα 6: Ποσό δανείου ως % του μισθολογικού κόστους μισθωτών και αυτοαπασχολουμένων ανά κράτος μέλος

Σημείωση: οι αποδοχές στο γράφημα υπολογίζονται ως αποζημίωση των μισθωτών και ακαθάριστο λειτουργικό πλεόνασμα + μεικτό εισόδημα νοικοκυριών και μη κερδοσκοπικών ιδρυμάτων που εξυπηρετούν νοικοκυριά (αποδοχές αυτοαπασχολουμένων). Οι εκτιμήσεις για το 2020 προέρχονται από τις φθινοπωρινές προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής του 2020.

3.2 Κάλυψη SURE από άποψη απασχολούμενων και επιχειρήσεων

Το 2020, το SURE εκτιμάται ότι έχει στηρίξει από 25 έως 30 εκατομμύρια άτομα, αριθμός που αντιστοιχεί στο ένα τέταρτο της συνολικής απασχόλησης στα δικαιούχα κράτη μέλη.[24]

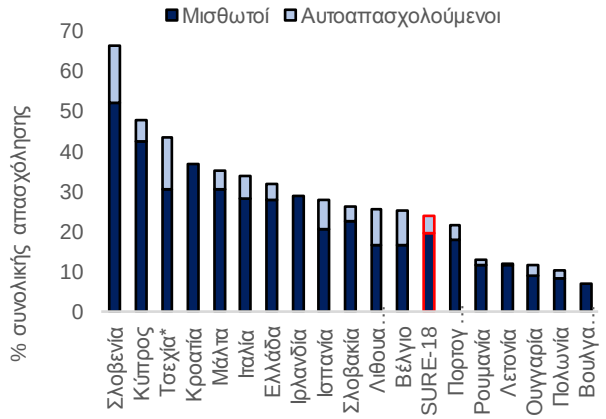
[22] Η Επιτροπή επισήμανε επανειλημμένως στα κράτη μέλη, τόσο διμερώς όσο και στο πλαίσιο του Συμβουλίου, ότι τα μέτρα αυτά δεν θα πρέπει να υπερβαίνουν το 15 % του χορηγούμενου ποσού.

[23] Οι αποδοχές στο γράφημα υπολογίζονται ως αποζημίωση των μισθωτών και ακαθάριστο λειτουργικό πλεόνασμα + μεικτό εισόδημα νοικοκυριών και μη κερδοσκοπικών ιδρυμάτων που εξυπηρετούν νοικοκυριά (αποδοχές αυτοαπασχολουμένων).

[24] Μολονότι η υποβολή εκθέσεων από τα κράτη μέλη σχετικά με τις δημόσιες δαπάνες ήταν ικανοποιητική, η υποβολή των εκθέσεων που απαιτούσε η Επιτροπή σχετικά με επιχειρήσεις και άτομα που καλύπτονται από μέτρα στηριζόμενα από το SURE χαρακτηρίζεται από ελλείψεις και ετερογένεια μεταξύ των κρατών μελών. Εξαιτίας αυτού, ήταν αναγκαίο να γίνουν εύλογες υποθέσεις και να αντληθούν δεδομένα από άλλες διαθέσιμες πηγές (βλ. υποσημειώσεις 26 και 28). Επομένως, η έκθεση παρουσιάζει κατά προσέγγιση εκτιμήσεις όσον αφορά την κάλυψη ατόμων και επιχειρήσεων λόγω της ελλιπούς υποβολής εκθέσεων από τα κράτη μέλη. Την ευθύνη της υποβολής δεδομένων έχουν τα κράτη μέλη. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι πληροφορίες σχετικά με τις επιχειρήσεις και τους

Ο αριθμός αυτός αντιστοιχεί στα δύο τρίτα περίπου των μισθωτών στο πλαίσιο συστημάτων μειωμένου ωραρίου εργασίας στην ΕΕ[25]. Στην κεντρική εκτίμηση των 26½ εκατομμυρίων περιλαμβάνονται περίπου 21½ εκατομμύρια μισθωτοί και 5 εκατομμύρια αυτοαπασχολούμενοι[26]. Η κατανομή ανά κράτος μέλος παρουσιάζεται στο γράφημα 7, με κάλυψη που εκτείνεται από 7 % έως σχεδόν 70 % της συνολικής απασχόλησης. Ο αριθμός των ατόμων που καλύπτονται από μέτρα που αφορούν την υγεία είναι δύσκολο να εκτιμηθεί με επαρκή βαθμό ακρίβειας, καθώς τα μέτρα είναι ανομοιογενή στα κράτη μέλη. Ως εκ τούτου, οι εκτιμήσεις αυτές θα μπορούσαν να θεωρηθούν συντηρητικές, δεδομένου ότι η στήριξη SURE δεν περιορίζεται σε μέτρα για την αγορά εργασίας και, συνεπώς, είναι επωφελής για ευρύτερο κοινό.

Γράφημα 7: Αριθμός εργαζομένων που καλύφθηκαν από το SURE (% της συνολικής απασχόλησης του 2020)

Σημείωση: τα στοιχεία σχετικά με την κάλυψη είναι αυτά που υποβλήθηκαν από τα κράτη μέλη. Τα αριθμητικά στοιχεία για την Τσεχία βασίζονται στην αρχική υποβολή εκθέσεων του Αυγούστου του 2020, συνεπώς, ως

μισθωτούς, τις οποίες ζητάει η Επιτροπή από τα κράτη μέλη, βασίζονται στην προσπάθεια της Επιτροπής, δυνάμει του τμήματος 2.4 του πλαισίου κοινωνικών ομολόγων EU SURE, να αποκτήσει σχετικά δεδομένα και δείκτες από τα δικαιούχα κράτη μέλη, όπως ο αριθμός των θέσεων εργασίας και των εταιρειών που καλύπτονται/στηρίζονται. Η υποβολή εκθέσεων σχετικά με τον αντίκτυπο θα βασίζεται στην ποιότητα και τον βαθμό λεπτομέρειας των πληροφοριών που θα υποβληθούν στην Επιτροπή.

[25] Η συγκεκριμένη αναλογία αποτελεί κατά προσέγγιση εκτίμηση καθώς τα διαθέσιμα δεδομένα σχετικά με τους μισθωτούς σε συστήματα μειωμένου ωραρίου εργασίας αφορούν μόνο τον αριθμό των ατόμων που υπέβαλαν αίτηση για συστήματα μειωμένου ωραρίου εργασίας, βασίζεται στις ανώτατες τιμές που σημειώθηκαν τους μήνες Απρίλιο/Μάιο του 2020 και δεν συμπεριλαμβάνει τους αυτοαπασχολουμένους. Για την καλύτερη ευθυγράμμιση των δεδομένων αυτών με τα δεδομένα σχετικά με την κάλυψη του SURE, οι αυτοαπασχολούμενοι αποκλείστηκαν από την κάλυψη του SURE και θεωρήθηκε ότι τα «παρόμοια μέτρα» καλύπτουν συστήματα μειωμένου ωραρίου εργασίας.

[26] Η Τσεχία δεν έχει υποβάλλει επικαιροποιημένες πληροφορίες σχετικά με την κάλυψη. Στα συνολικά στοιχεία θεωρείται ότι η κάλυψη της απασχόλησης ήταν παρόμοια με τα υπόλοιπα κράτη μέλη, δηλαδή σχεδόν ένα τέταρτο της συνολικής απασχόλησης. Ωστόσο, αν ο πίνακας στοιχείων που υπέβαλε η Τσεχία τον Αύγουστο του 2020 επιβεβαιωνόταν ως ορθός, η συνολική εκτίμηση των ατόμων που στηρίχτηκαν από το SURE θα ανερχόταν σε 27,5 εκατομμύρια. Η κατανομή ανά κράτος μέλος στο γράφημα 7 παρουσιάζει τις πληροφορίες όπως υποβλήθηκαν από τα κράτη μέλη. Η κάλυψη της απασχόλησης από τα μέτρα SURE είναι σημαντικά υψηλότερη σε σχέση με την κάλυψη του μισθολογικού κόστους. Το γεγονός αυτό οφείλεται, μεταξύ άλλων, στο ότι ορισμένα άτομα μπορεί να επωφελήθηκαν από μέσα στήριξης μόνο για μερικούς μήνες και όχι για ολόκληρο το έτος κατά το οποίο καταβάλλονταν οι αποδοχές.

συνολική κάλυψη λαμβάνεται κάλυψη απασχόλησης παρόμοια με εκείνη των υπόλοιπων κρατών μελών. Τα στοιχεία για τη συνολική απασχόληση προέρχονται από την AMECO, με χρήση του ορισμού του εθνικού λογαριασμού για τη συνολική απασχόληση, συμπεριλαμβανομένων τόσο των μισθωτών όσο και των αυτοαπασχολουμένων.

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Επιτροπής, οι οποίες βασίζονται στις εκθέσεις που υπέβαλαν τα κράτη μέλη, 1½ έως 2½ εκατομμύρια επιχειρήσεις έλαβαν στήριξη από το SURE το 2020 στα κράτη μέλη. Μόνο 14 κράτη μέλη υπέβαλαν επικαιροποιημένα δεδομένα σχετικά με την κάλυψη των επιχειρήσεων[27]. Όσον αφορά τα κράτη μέλη που υπέβαλαν δεδομένα, σχεδόν 800 000 επιχειρήσεις έχουν στηριχτεί από το SURE. Ο αριθμός αυτός αντιστοιχεί σε ποσοστό 12 % του συνόλου των επιχειρήσεων στα εν λόγω κράτη μέλη. Καθώς ορισμένα μεγαλύτερα δικαιούχα κράτη μέλη δεν υπέβαλαν τα απαιτούμενα δεδομένα, ο αριθμός αυτός είναι ελλιπής και σημαντικά μικρότερος από τον πραγματικό συνολικό αριθμό των επιχειρήσεων που καλύφθηκαν. Βάσει λογικών υποθέσεων εκτιμάται ότι, όταν ληφθούν υπόψη τα υπόλοιπα τέσσερα κράτη μέλη, ο αριθμός των επιχειρήσεων που έχουν καλυφθεί θα αυξηθεί σημαντικά σε 1½ έως 2½ εκατομμύρια επιχειρήσεις[28]. Τα κράτη μέλη που δεν έχουν αναφέρει τα απαιτούμενα δεδομένα στην Επιτροπή καλούνται να το πράξουν στο πλαίσιο της δεύτερης έκθεσης σχετικά με το SURE.

3.3 Συνοπτική επισκόπηση των συστημάτων μειωμένου ωραρίου εργασίας ή παρόμοιων μέτρων που στηρίζονται από το SURE

Εκ των 18 κρατών μελών που επωφελούνται από το SURE, τα 15 κράτη μέλη αποσκοπούσαν στη χρηματοδότηση των συστημάτων μειωμένου ωραρίου εργασίας. Πρόκειται για δημόσια προγράμματα που επιτρέπουν στις επιχειρήσεις που αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσκολίες να μειώνουν προσωρινά τις ώρες εργασίας των εργαζομένων τους, οι οποίοι λαμβάνουν δημόσια εισοδηματική στήριξη για τις ώρες που δεν εργάστηκαν. Από τα τρία κράτη μέλη που δεν χρησιμοποίησαν χρηματοδοτική συνδρομή στο πλαίσιο του SURE για τη χρηματοδότηση συστημάτων μειωμένου ωραρίου εργασίας, η Ιρλανδία και η Μάλτα διαθέτουν παρόμοια συστήματα που παρέχουν στήριξη σε εταιρείες πληττόμενες από την κρίση της νόσου COVID-19 υπό μορφή επιδοτήσεων μισθού (βλ. κατωτέρω). Εν τω μεταξύ, η Ουγγαρία εφαρμόζει σύστημα μειωμένου ωραρίου εργασίας, όμως οι δημόσιες δαπάνες της

[27] Τα 14 κράτη μέλη που ανέφεραν στοιχεία σχετικά με την κάλυψη των επιχειρήσεων ήταν το Βέλγιο, η Βουλγαρία, η Κύπρος, η Κροατία, η Ουγγαρία, η Ιρλανδία, η Λετονία, η Λιθουανία, η Μάλτα, η Πολωνία, η Πορτογαλία, η Ρουμανία, η Σλοβακία και η Σλοβενία. Η Τσεχία υπέβαλε στοιχεία μόνο στο πλαίσιο της αρχικής υποβολής εκθέσεων.

[28] Για την κατώτατη εκτίμηση του 1½ εκατομμυρίου θεωρείται ότι η κάλυψη επιχειρήσεων ήταν παρόμοια στα τέσσερα αυτά κράτη μέλη. Η ανώτατη εκτίμηση (2½ εκατομμύρια) αποδίδεται στο ότι η κάλυψη των μισθωτών είναι υψηλότερη κατά μέσο όρο στα τέσσερα αυτά κράτη μέλη, γεγονός που θα μπορούσε να μεταφραστεί σε μεγαλύτερη κάλυψη επιχειρήσεων.

χρηματοδοτήθηκαν εξ ολοκλήρου μέσω του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (και, συνεπώς, δεν ήταν επιλέξιμες στο πλαίσιο του SURE).

Στις περισσότερες περιπτώσεις, τα συστήματα μειωμένου ωραρίου εργασίας που στηρίχτηκαν είναι νέα συστήματα τα οποία θεσπίστηκαν ως απόκριση στην πανδημία της νόσου COVID-19 (βλ. πίνακα 6). Όλα αυτά τα νέα συστήματα έχουν θεσπιστεί σε προσωρινή βάση και εξαρτώνται από την οικονομική δυσχέρεια που αντιμετωπίζεται. Τα πέντε κράτη μέλη που έλαβαν στήριξη από το SURE, τα οποία ήδη εφάρμοζαν συστήματα μειωμένου ωραρίου εργασίας πριν από την επιδημική έκρηξη της νόσου COVID-19 (Βέλγιο, Ισπανία, Ιταλία, Πορτογαλία και Σλοβενία), προσάρμοσαν τα συστήματα αυτά ως απόκριση στην πανδημία. Οι αλλαγές που εισήχθησαν αφορούσαν κυρίως προσωρινή απλούστευση των διοικητικών διαδικασιών, διεύρυνση της κάλυψης, χαλάρωση των όρων επιλεξιμότητας, μεγαλύτερη γενναιοδωρία (για εργαζομένους και/ή εργοδότες), και μεγαλύτερη διάρκεια στήριξης.

Όλα τα εθνικά συστήματα μειωμένου ωραρίου εργασίας παρέχουν στήριξη για μισθωτούς η σύμβαση των οποίων έχει ανασταλεί πλήρως λόγω πλήρους διακοπής των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων. Επιπλέον, τα περισσότερα συστήματα (όμως όχι όλα) παρέχουν επίσης στήριξη σε περίπτωση μερικής μείωσης του ωραρίου εργασίας, όταν μειώνονται και οι επιχειρηματικές δραστηριότητες. Παρά το γεγονός ότι στις περισσότερες περιπτώσεις οι εταιρείες είναι ελεύθερες να επιλέξουν τον βαθμό μείωσης του ωραρίου εργασίας, σε ορισμένες χώρες ισχύουν περιορισμοί. Για παράδειγμα, στην Ελλάδα και τη Σλοβακία, πέραν της πλήρους αναστολής της εργασίας (σε περίπτωση πλήρους διακοπής των δραστηριοτήτων), επιτρέπεται μόνον η μείωση από εργασία πλήρους απασχόλησης σε εργασία μερικής απασχόλησης. Το ποσό της δημόσιας στήριξης υπολογίζεται γενικά ως ποσοστό επί του μισθού και κυμαίνεται από 50 % έως 100 %. Στο παράρτημα 1 παρέχονται περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με τα συστήματα μειωμένου ωραρίου εργασίας.

Και τα 18 κράτη μέλη, εκτός από τη Βουλγαρία και την Κροατία, αιτήθηκαν στήριξη για τη χρηματοδότηση «μέτρων παρόμοιων με τα συστήματα μειωμένου ωραρίου εργασίας». Πρόκειται, στις περισσότερες περιπτώσεις, για μέτρα επιπλέον των συστημάτων μειωμένου ωραρίου εργασίας. Τα μέτρα αυτά αποσκοπούν στην προστασία των μισθωτών και των αυτοαπασχολουμένων και, ως εκ τούτου, στη μείωση του ποσοστού ανεργίας και της απώλειας εισοδήματος στο πλαίσιο της κρίσης της νόσου COVID-19, αλλά δεν εμπίπτουν αυστηρά στον ορισμό του συστήματος μειωμένου ωραρίου εργασίας που παρέχεται ανωτέρω. Ο αριθμός και ο τύπος των μέτρων που εμπίπτουν στη συγκεκριμένη κατηγορία ποικίλλουν σημαντικά. Σε γενικές γραμμές μπορούν να κατηγοριοποιηθούν ως εξής:

- *Συστήματα επιδότησης μισθού*, όπως στην περίπτωση της Ιρλανδίας και της Μάλτας που αναφέρονται ανωτέρω, για την επιδότηση του κόστους εργασίας εταιρειών που πλήττονται από την κρίση της νόσου COVID-19. Τα συγκεκριμένα συστήματα εξυπηρετούν τον ίδιο σκοπό με τα συστήματα μειωμένου ωραρίου εργασίας (δηλαδή διατήρηση της απασχόλησης, συνδρομή στις εταιρείες ώστε να μην απολυθούν οι εργαζόμενοι). Ωστόσο, η στήριξη που χορηγείται δεν συνδέεται απευθείας με την πραγματική μείωση του ωραρίου εργασίας κάθε εργαζόμενου, αλλά μόνο με τη μείωση του κύκλου εργασιών.

- *Μέτρα στήριξης αυτοαπασχολουμένων*, τα οποία εφαρμόζονται σχεδόν σε όλα τα κράτη μέλη που έχουν αιτηθεί στήριξη στο πλαίσιο του SURE. Σε αυτά περιλαμβάνονται μέτρα στήριξης των εισοδημάτων με εφάπαξ παροχές που χορηγούνται είτε ως κατ' αποκοπή ποσό είτε σε συνάρτηση με παλαιότερα κέρδη/πραγματοποιηθείσες ζημιές· και άλλα μέτρα στήριξης που μειώνουν το λειτουργικό κόστος των επιχειρήσεων, στον βαθμό που με τον τρόπο αυτό ωφελούνται οι αυτοαπασχολούμενοι και οι μονοπρόσωπες εταιρείες. Βασική προϋπόθεση είναι οι δικαιούχοι της στήριξης να συνεχίσουν να ασκούν τη μη μισθωτή επαγγελματική ή επιχειρηματική δραστηριότητά τους (δηλαδή να μην υπάρχει παύση των δραστηριοτήτων τους).
- *Ειδικές παροχές γονικής άδειας* (Βέλγιο, Τσεχία, Πορτογαλία, Κύπρος και Μάλτα) για τη στήριξη των εισοδημάτων μισθωτών και/ή αυτοαπασχολουμένων με παιδιά κατά τις περιόδους που τα σχολεία παραμένουν εκτάκτως κλειστά.
- *Στήριξη για εποχιακούς εργαζομένους* (Κύπρος, Ελλάδα, Ιταλία, Ισπανία) των οποίων η σύμβαση απασχόλησης ανεστάλη λόγω της πανδημίας, κυρίως στον τουρισμό και/ή στη γεωργία. Πρόκειται για «τακτικούς» εποχιακούς εργαζομένους, οι οποίοι θα άρχιζαν να εργάζονται εκ νέου την περίοδο άνοιξη/καλοκαίρι του 2020, το οποίο δεν κατέστη εφικτό λόγω της πανδημίας της COVID-19.
- *Στήριξη της κατάρτισης που συνδέεται με εργασία μειωμένου ωραρίου* (Βέλγιο, Πορτογαλία). Ο συγκεκριμένος τύπος στήριξης προάγει την παροχή επαγγελματικής κατάρτισης σε εργαζομένους που υπάγονται σε καθεστώς μειωμένου ωραρίου εργασίας.

Εννέα κράτη μέλη αιτήθηκαν χρηματοδοτική συνδρομή στο πλαίσιο του SURE για τη χρηματοδότηση δαπανών που αφορούν την υγεία και συνδέονται απευθείας με την κατάσταση έκτακτης ανάγκης λόγω της νόσου COVID-19. Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται:

- Ειδική άδεια ασθένειας και/ή καραντίνας λόγω της νόσου COVID-19 (Κύπρος, Λετονία, Μάλτα, Πορτογαλία, Ισπανία).
- Δαπάνες που σχετίζονται με αυξημένες απαιτήσεις υγείας και ασφάλειας για τον δημόσιο τομέα (Λετονία, Ουγγαρία, Πορτογαλία).
- Μέτρα που αποσκοπούν στη μείωση του κόστους των αυξημένων υγειονομικών απαιτήσεων για την υγεία και την ασφάλεια στον χώρο εργασίας, για τον ιδιωτικό τομέα (Ιταλία).
- Αυξημένες δαπάνες για το δημόσιο σύστημα υγείας, συμπεριλαμβανομένων δαπανών προσωπικού [λ.χ. υπερωρίες και πρόσθετες πληρωμές για το ιατρικό προσωπικό, πρόσληψη πρόσθετου έκτακτου προσωπικού (Ουγγαρία, Ρουμανία, Πορτογαλία), εργασίες ανακαίνισης νοσοκομείων (Ουγγαρία) και/ή αγορά πρόσθετου εξοπλισμού, προστατευτικού υλικού, προμηθειών και αναλώσιμων (Βέλγιο, Ουγγαρία, Λετονία, Πορτογαλία].

Πίνακας 6 – Χαρακτηριστικά των εθνικών συστημάτων μειωμένου ωραρίου εργασίας που στηρίζονται από το SURE

Κράτος μέλος	Νέο Σύστημα	Μόνιμο/προσωρινό σύστημα	Ποσό στήριξης (% του μισθού)	Κόστος για τον εργοδότη	Μείωση του ωραρίου εργασίας
BE	Όχι	Μόνιμο (με προσωρινές τροποποιήσεις)	70 %	-	0-100 %
BG	Ναι	Προσωρινό	60 %	40 % του κόστους	50 % ή 100 %
CZ	Ναι	Προσωρινό	60-80 %	20-40 % της αποζημίωσης	0-100 %
IE	-	-	-	-	-
EL	Ναι	Προσωρινό	60 %	-	50 % ή 100 %
ES	Όχι	Μόνιμο (με προσωρινές τροποποιήσεις)	70 %	0-30 % των κοινωνικών	0-100 %
HR	Ναι	Προσωρινό	50 %	-	0-100 %
IT	Όχι	Μόνιμο (με προσωρινές τροποποιήσεις)	80 %	-	0-100 %
CY	Ναι	Προσωρινό	60 %	-	0-100 %
LV	Ναι	Προσωρινό	50-75 %	-	0-100 %
LT	Ναι	Προσωρινό	30-100 %		0-100 %
HU	-	-	-	-	-
MT	-	-	-	-	-
PL	Ναι	Προσωρινό	50 %	-	20-100 %
PT	Όχι	Μόνιμο (με προσωρινές τροποποιήσεις)	66-100 %	0-30 % της αποζημίωσης	0-100 %
RO	Ναι	Προσωρινό	75 %	-	0-100 %
SI	Ναι	Προσωρινό	80 %	0-20 % της αποζημίωσης	50-100 %
SK	Όχι	Προσωρινό (αλλά τακτικά ανανεούμενο)	80 %	-	0-100 %

IV. ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΤΟΥ SURE

Στην παρούσα ενότητα παρέχεται μια προκαταρκτική ανάλυση των επιπτώσεων του SURE στην απασχόληση και τα δημόσια οικονομικά, καθώς και άλλα αποτελέσματα.

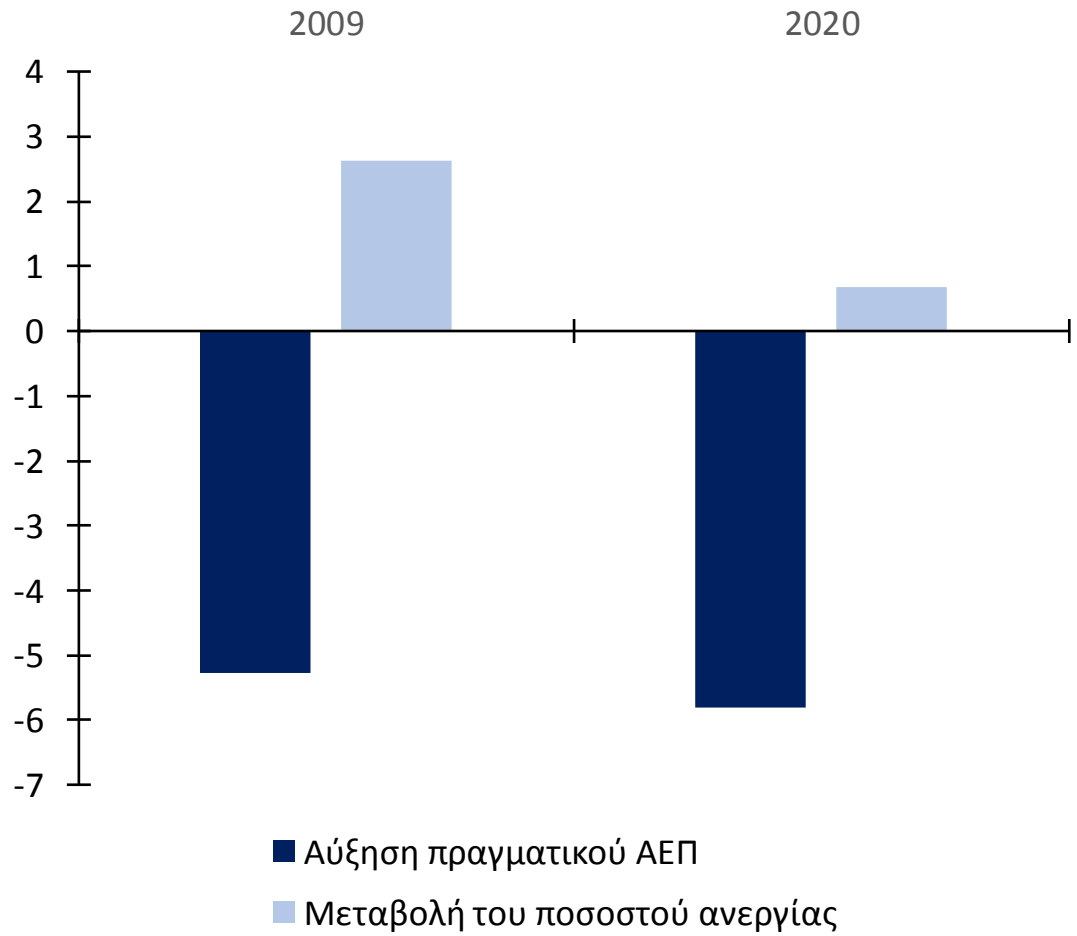
4.1 Εκτίμηση των επιπτώσεων του SURE στην απασχόληση

Οι μεταβολές στα ποσοστά ανεργίας των δικαιούχων κρατών μελών εξετάζονται προκειμένου να παρασχεθεί μια πρώτη ενδεικτική εκτίμηση των επιπτώσεων των μέτρων στήριξης πολιτικής για την πανδημία, συμπεριλαμβανομένου του SURE. Σκοπός του SURE είναι να συνδράμει τα κράτη μέλη να διατηρήσουν την απασχόληση των μισθωτών και αυτοαπασχολουμένων σε ολόκληρη την ΕΕ κατά τη διάρκεια της πανδημίας της νόσου COVID-19, προστατεύοντας με αυτόν τον τρόπο τους πολίτες και διευκολύνοντας την ταχεία ανάκαμψη

όταν η πανδημία υποχωρήσει. Μολονότι είναι δύσκολο να σχεδιαστεί αντίστροφο σενάριο των επιδόσεων της αγοράς εργασίας απουσία του SURE, η ανάλυση που παρουσιάζεται εξετάζει τη σχέση μεταξύ παραγωγής και ανεργίας από την εμφάνιση της πανδημίας και μετά. Τα αποτελέσματα θα πρέπει να ερμηνεύονται με προσοχή, διότι η σχέση παραγωγής-απασχόλησης επηρεάζεται από ποικίλους παράγοντες, συμπεριλαμβανομένου του SURE.

Η αύξηση των ποσοστών ανεργίας το 2020 στα δικαιούχα κράτη μέλη ήταν σαφώς ηπιότερη από ό,τι κατά τη διάρκεια της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης, παρά την πιο σοβαρή μείωση του ΑΕΠ το 2020 (βλ. γράφημα 8). Σύμφωνα με τις χειμερινές προβλέψεις της Επιτροπής του 2021, η αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ αναμένεται να μειωθεί κατά 5,8 % στις χώρες που επωφελήθηκαν από χρηματοδότηση στο πλαίσιο του SURE το 2020. Πρόκειται για μείωση μεγαλύτερη από εκείνη που σημειώθηκε κατά την κορύφωση της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης το 2009. Ταυτόχρονα, το ποσοστό ανεργίας προβλέπεται ότι θα αυξηθεί κατά μόλις 0,7 εκατοστιαίες μονάδες το 2020, έναντι αύξησης 2,6 ποσοστιαίων μονάδων το 2009.

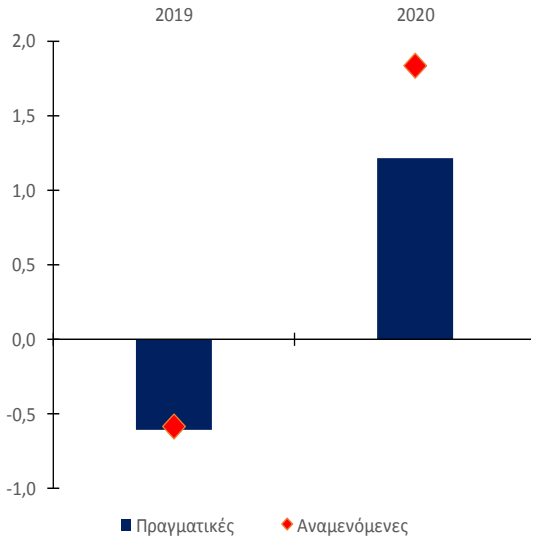
Γράφημα 8: Μεταβολές του πραγματικού ΑΕΠ και της ανεργίας στα δικαιούχα κράτη μέλη το 2009 έναντι του 2020

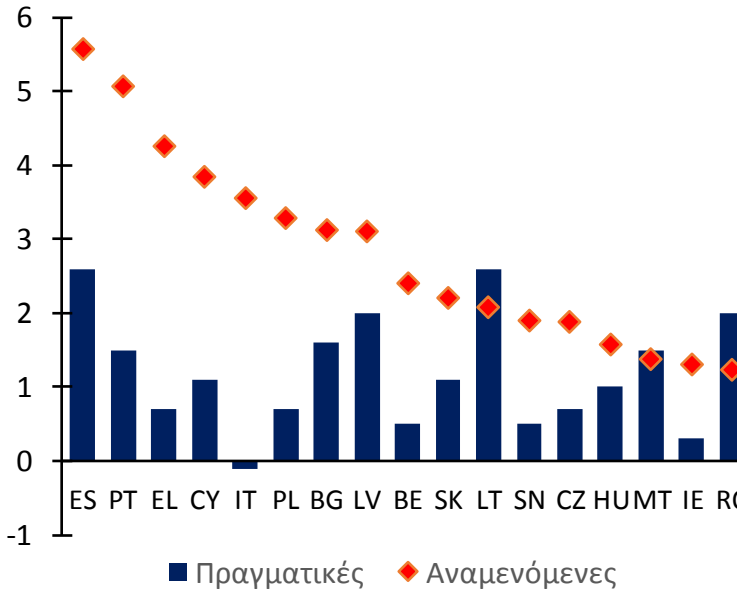
Σημείωση: στο γράφημα εμφανίζονται οι απλοί μέσοι όροι των δικαιούχων κρατών μελών στο πλαίσιο του SURE. Το ποσοστό ανεργίας του 2020 είναι ο μέσος όρος των μηνιαίων ποσοστών ανεργίας του 2020.
Πηγή: *Eurostat· ΑΕΠ 2020 σύμφωνα με τις χειμερινές προβλέψεις της Επιτροπής του 2021*.

Η ανταπόκριση της ανεργίας στις μεταβολές της παραγωγής το 2020 ήταν μικρότερη από το αναμενόμενο στα δικαιούχα κράτη μέλη (βλ. γραφήματα 9, 10).[29] Τα σημαντικά μέτρα πολιτικής που ελήφθησαν εσπευσμένα το 2020 για την αντιμετώπιση της κρίσης μετρίασαν τον αντίκτυπο της μείωσης της παραγωγής στην ανεργία. Ως εκ τούτου, η αύξηση των ποσοστών ανεργίας ήταν, στις περισσότερες χώρες, μικρότερη από την αναμενόμενη[30].

Γράφημα 9: Πραγματικές έναντι προβλεπόμενων μεταβολών των ποσοστών ανεργίας στα δικαιούχα κράτη μέλη το 2019 έναντι του 2020

Γράφημα 10: Πραγματικές έναντι προβλεπόμενων μεταβολών των ποσοστών ανεργίας ανά δικαιούχο κράτος μέλος το 2020

Σημείωση: άξονας y: η αναμενόμενη μεταβολή των ποσοστών ανεργίας αντιστοιχεί στην πρόβλεψη που προκύπτει από μοντέλο διαστρωματικής παλινδρόμησης για τα δικαιούχα κράτη μέλη (γράφημα 9) και από μοντέλο παλινδρόμησης ανά χώρα (γράφημα 10) για την περίοδο από 1999 έως 2019. Η ανάλυση βασίζεται στην προσέγγιση του νόμου του Okun, όπου η εξαρτημένη μεταβλητή αντιπροσωπεύει τη μεταβολή του ποσοστού ανεργίας και η ανεξάρτητη μεταβλητή αναφέρεται στο ποσοστό αύξησης του πραγματικού ΑΕΠ. Η προδιαγραφή ελέγχει αφενός ειδικά ανά χώρα χαρακτηριστικά (που δεν μεταβάλλονται από τον χρόνο) της αγοράς εργασίας μέσω σταθερών επιδράσεων χώρας και αφετέρου κοινούς παράγοντες δείγματος μέσω σταθερών επιδράσεων χρόνου. Τα αποτελέσματα φαίνεται ότι είναι ανθεκτικά στη χρήση πρόσθετων ανεξάρτητων μεταβλητών, όπως η νομοθεσία περί προστασίας της απασχόλησης και η μεταβολή του ποσοστού συμμετοχής στην αγορά εργασίας. Η προδιαγραφή ελέγχει την ενδογένεια της παραγωγής χρησιμοποιώντας εκτιμητή πρώτων διαφορών GMM. Η Κροατία δεν περιλαμβάνεται για λόγους διαθεσιμότητας δεδομένων. Σε σύγκριση με πρόσφατες μελέτες του νόμου

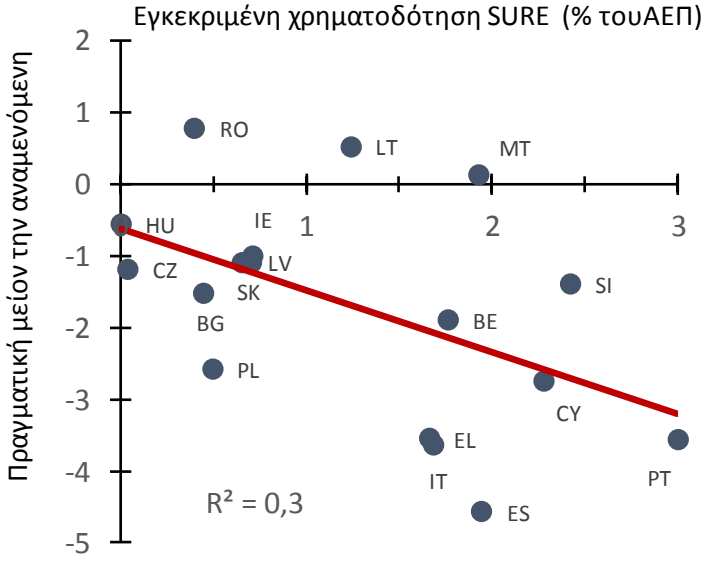
[29] Η ανταπόκριση των μεταβολών της οικονομικής ανάπτυξης στην ανεργία συχνά αναφέρεται στην οικονομική θεωρία ως «ο νόμος του Okun». Περισσότερο ως εμπειρικός κανόνας παρά ως σχέση τεκμηριωμένη στη θεωρία, ο νόμος του Okun υποστηρίζει ότι η μείωση της παραγωγής κατά 2 % έως 3 % συσχετίζεται με αύξηση του ποσοστού ανεργίας κατά μία ποσοστιαία μονάδα (βλ. Okun, A.M., «Potential GNP: Its measurement and significance», Proceedings of the Business and Economic Statistics Section, American Statistical Association, 1962).
[30] Μάλιστα στην Ιταλία το ποσοστό ανεργίας το 2020 μειώθηκε.

του Okun[31], η παρούσα ανάλυση έχει το πλεονέκτημα ότι επικεντρώνεται αποκλειστικά στους δικαιούχους του μέσου SURE και προσπαθεί να συσχετίσει τη διαφορά μεταξύ πραγματικής και αναμενόμενη ανεργίας με το ποσό της στήριξης SURE.
Πηγή: *Φθινοπωρινές προβλέψεις της Επιτροπής του 2020, συνολική ανεργία το 2020 από την Eurostat (βλ. υποσημείωση στο γράφημα 8)*.

Καίριο ρόλο στην ηπιότερη αύξηση των ποσοστών ανεργίας το 2020 είχαν τα μέτρα στήριξης της πολιτικής, συμπεριλαμβανομένου του SURE (γράφημα 11). Βάσει προκαταρκτικών αποδεικτικών στοιχείων, η χαμηλότερη από την αναμενόμενη αύξηση της ανεργίας μπορεί να αποδοθεί εν μέρει στην ευρεία χρήση συστημάτων μειωμένου ωραρίου εργασίας, μεταξύ άλλων στα κράτη μέλη που επωφελούνται από το μέσο SURE. Το γεγονός αυτό συνέβαλε στη διατήρηση της απασχόλησης και συγκράτησε την αύξηση της ανεργίας. Άλλοι παράγοντες σχετίζονται με το γεγονός ότι οι άνθρωποι δεν μπορούσαν να αναζητήσουν ενεργά εργασία, ή αποθαρρύνονταν από αυτό, λόγω της παύσης των δραστηριοτήτων μεγάλων τμημάτων της οικονομίας.

[31] Ενδεικτικά, κεφάλαιο 3 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (2020): «Labour market and wage developments in 2020» (Εξελίξεις ως προς την αγορά εργασίας και τους μισθούς το 2020).

Γράφημα 11: Σχέση μεταξύ της μεταβολής του ποσοστού ανεργίας το 2020 και της εγκεκριμένης χρηματοδότησης SURE

Σημείωση: άξονας y: η αναμενόμενη μεταβολή των ποσοστών ανεργίας προκύπτει από το μοντέλο παλινδρόμησης ανά χώρα που απεικονίζεται στο γράφημα 10 και εξηγείται στη σημείωση των γραφημάτων 9 και 10.
Πηγή: *Φθινοπωρινές προβλέψεις της Επιτροπής του 2020.*

4.2 Οι κινητήριοι μοχλοί πίσω από τις επιπτώσεις του SURE: συζήτηση και αποτελέσματα βάσει έρευνας

Οι επιπτώσεις του SURE δεν περιορίζονται στη διατήρηση των θέσεων εργασίας. Μπορούν να προσδιοριστούν τρία ακόμη αποτελέσματα: η ενίσχυση της εμπιστοσύνης ανά την ΕΕ, η στήριξη και η ενθάρρυνση της ΕΕ για τη χρήση συστημάτων μειωμένου ωραρίου εργασίας από την ΕΕ και η δυνατότητα των κρατών μελών να δαπανήσουν περισσότερα για τη στήριξη της ανεργίας από ό,τι κατά το παρελθόν. Ωστόσο, τα αποτελέσματα αυτά είναι δύσκολο να εκτιμηθούν εμπειρικά.

Κατ' αρχάς, το SURE έχει ενισχύσει τη γενική εμπιστοσύνη στην ικανότητα της ΕΕ να αποκριθεί αποτελεσματικά σε μια πρωτόγνωρη κρίση. Το γεγονός ότι τα κράτη μέλη μπόρεσαν να συμφωνήσουν όσον αφορά το SURE —έναν νέο, καινοτόμο τύπο χρηματοδοτικής συνδρομής δυνάμει του άρθρου 122 της ΣΛΕΕ, με ισχυρή κοινωνική διάσταση και οικονομική λογική— και η εθελοντική παροχή εγγυήσεων στην ΕΕ ώστε να διασφαλιστεί η χρηματοπιστωτική σταθερότητά της έστειλαν ηχηρό μήνυμα σχετικά με την ικανότητα της ΕΕ να αποκριθεί αποτελεσματικά και ταχέως σε έναν νέο τύπο κρίσης. Επίσης, συνέβαλαν στη δημιουργία θετικής δυναμικής για την επακόλουθη εξαγγελία του μέσου «Next Generation EU». Συγκεκριμένα, τον Μάιο του 2020, η Επιτροπή υπέβαλε πρόταση για τη θέσπιση Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, η οποία τελικά εγκρίθηκε από το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στις αρχές Φεβρουαρίου του 2021. Αυτή η συλλογική ικανότητα άμεσης απόκρισης στην κρίση που προκάλεσε η έξαρση της νόσου COVID-19 και η δημιουργία νέων

μέσων έκτακτης ανάγκης, συμπεριλαμβανομένου του SURE, πιθανόν συνέβαλαν στη στήριξη της εμπιστοσύνης των οικονομικών παραγόντων στην ΕΕ, στη μείωση της απόκλισης των επιτοκίων για τα κρατικά δάνεια των κρατών μελών και στη βελτίωση της αναπτυξιακής προοπτικής της ΕΕ[32]. Στο πλαίσιο αυτό, το SURE θα μπορούσε να θεωρηθεί ως μέσο για την κινητοποίηση στήριξης μέσω της δημοσιονομικής πολιτικής και, με αυτόν τον τρόπο, για τη διασφάλιση της συνεργασίας μεταξύ μιας υποστηρικτικής δημοσιονομικής στάσης και μιας ευνοϊκής νομισματικής πολιτικής με σκοπό την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κρίσης.

Δεύτερον, μέσω του SURE, η ΕΕ στήριξε και ενθάρρυνε τη χρήση πολιτικών μειωμένου ωραρίου εργασίας από τα κράτη μέλη. Παρέχοντας χρηματοδοτική συνδρομή στα κράτη μέλη ώστε να μπορέσουν να χρηματοδοτήσουν συστήματα μειωμένου ωραρίου εργασίας για τις επιχειρήσεις που επλήγησαν από την πανδημία και άλλα παρόμοια μέτρα κυρίως για τους αυτοαπασχολουμένους, το SURE ενθάρρυνε τα κράτη μέλη να ακολουθήσουν πολιτικές τέτοιου τύπου, σύμφωνα επίσης με τις κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση του 2020. Το μέσο αυτό, σε συνδυασμό με τη στήριξη που παρέχουν τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία, κυρίως το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, και οι Πρωτοβουλίες Επενδύσεων για την Αντιμετώπιση του Κορονοϊού (CRII και CRII+), έδωσε τη δυνατότητα στα κράτη μέλη να εισαγάγουν πιο φιλόδοξες πολιτικές.

Η πλειοψηφία των δικαιούχων κρατών μελών υπέδειξαν ότι το SURE συνέβαλε στην απόφασή τους να θεσπίσουν κάποιο νέο σύστημα μειωμένου ωραρίου εργασίας ή να τροποποιήσουν κάποιο υφιστάμενο[33]. Εννέα κράτη μέλη θέσπισαν νέο σύστημα μειωμένου ωραρίου εργασίας ως απόκριση στην κρίση της νόσου COVID-19[34] και τέσσερα κράτη μέλη τροποποίησαν κάποιο υφιστάμενο σύστημα μειωμένου ωραρίου εργασίας[35]. Η πλειονότητα των εν λόγω συστημάτων είχε θεσπιστεί ή τροποποιηθεί τον Μάρτιο του 2020, πολύ σύντομα μετά την πρόταση του μέσου SURE από την Επιτροπή. Έκτοτε νέα συστήματα θέσπισαν η Ουγγαρία,

[32] Οι διευρυμένες αγορές στοιχείων ενεργητικού από την ΕΚΤ, στο πλαίσιο του έκτακτου προγράμματος αγοράς στοιχείων ενεργητικού λόγω πανδημίας, συνέβαλαν αναμφίβολα στον περιορισμό της αβεβαιότητας στις αγορές. Επιπλέον, σύμφωνα με το οικονομικό δελτίο της ΕΚΤ της 7ης Ιανουαρίου 2021, τα προγράμματα «Next Generation EU» και SURE είναι πιθανόν να έχουν συμβάλλει στη συμπίεση των αποκλίσεων, μέσα από τη βελτίωση της ανάπτυξης και των δημοσιονομικών προοπτικών των κρατών μελών, καθώς και του αισθήματος κινδύνου: (https://www.ecb.europa.eu/pub/economic-bulletin/html/eb202008.en.html).

[33] Για να κατανοήσει καλύτερα τον δυνητικό ρόλο που διαδραμάτισε το SURE στη δημιουργία και τη χρήση συστημάτων μειωμένου ωραρίου εργασίας και παρόμοιων μέτρων σε εθνικό επίπεδο στο πλαίσιο της πανδημίας της νόσου COVID-19, η Επιτροπή ζήτησε απευθείας τις απόψεις των αρχών των κρατών μελών, μέσω ερωτηματολογίου το οποίο υποβλήθηκε στην Επιτροπή Απασχόλησης. Από τα 19 κράτη μέλη που αιτήθηκαν στήριξη στο πλαίσιο του SURE, στο ερωτηματολόγιο έχουν απαντήσει τα 15.

[34] Βουλγαρία, Κύπρος, Ελλάδα, Κροατία, Ουγγαρία, Λιθουανία, Λετονία, Ρουμανία και Σλοβενία. Η Ουγγαρία αποφάσισε να χρηματοδοτήσει το νέο σύστημα μειωμένου ωραρίου εργασίας που θέσπισε ως απόκριση στην κρίση της νόσου COVID-19 βασιζόμενη στα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία, στο πλαίσιο των CRII και CRII+, και δεν αιτήθηκε χρηματοδότηση μέσω του SURE.

[35] Βέλγιο, Ισπανία, Ιρλανδία και Ιταλία. Η Ιρλανδία δεν αιτήθηκε στήριξη SURE για τη χρηματοδότηση του υφιστάμενου συστήματος μειωμένου ωραρίου εργασίας (το οποίο έχει θεσπιστεί στο πλαίσιο του συστήματος παροχών για την επανένταξη στην αγορά εργασίας με την ονομασία «*jobseeker's benefit*»).

η Ελλάδα, η Ρουμανία και η Σλοβενία. Η Ιταλία και η Ισπανία τροποποίησαν περαιτέρω προϋπάρχοντα συστήματα (βλ. πίνακα Α.1 στο παράρτημα 1)[36].

Το SURE επέτρεψε επίσης σε ορισμένα κράτη μέλη να έχουν περισσότερες φιλοδοξίες όσον αφορά μέτρα παρόμοια με τα συστήματα μειωμένου ωραρίου εργασίας. Όλα τα κράτη μέλη (πλην της Βουλγαρίας και της Κροατίας) αιτήθηκαν επίσης χρηματοδοτική συνδρομή SURE για συστήματα παρόμοια με τα συστήματα μειωμένου ωραρίου εργασία, στα οποία περιλαμβάνεται στήριξη για τους αυτοαπασχολουμένους, καθώς και για άλλα μέτρα διατήρησης των θέσεων εργασίας. Ορισμένα κράτη μέλη είχαν είδη θεσπίσει τέτοια μέτρα προτού προταθεί το SURE, και ορισμένα θέσπισαν στη συνέχεια[37]. Η πλειοψηφία των κρατών μελών που ερωτήθηκαν θέσπισαν νέα συστήματα παρόμοια με εκείνα του μειωμένου ωραρίου εργασίας ως απόκριση στη δυνητική διαθεσιμότητα χρηματοδότησης από το SURE[38]. Επιπλέον, σε τρία κράτη μέλη, η διαθεσιμότητα χρηματοδότησης μέσω του SURE συνέβαλε σε αύξηση του προϋπολογισμού που διατέθηκε για τα εν λόγω συστήματα.

Τρίτον, ως ένα από τα πρώτα στοιχεία της απόκρισης της ΕΕ σε επίπεδο πολιτικής, το SURE ενίσχυσε την εμπιστοσύνη των κρατών μελών ώστε να αναλάβουν μεγαλύτερα δάνεια και μεγαλύτερες δαπάνες από ό,τι θα έπρατταν διαφορετικά. Επίσης, το SURE επέτρεψε στα κράτη μέλη να διατηρήσουν ή να ενισχύσουν τις δημόσιες δαπάνες για τη στήριξη της απασχόλησης. Αυτό συμβαίνει κυρίως όταν η χρηματοδότηση διατίθεται με πολύ χαμηλούς τόκους και παρέχεται με επαρκώς μακρά ληκτότητα, όπως το SURE. Το επιπρόσθετο αυτό δάνειο μπορεί να προορίζεται είτε για τα συστήματα μειωμένου ωραρίου εργασίας είτε για άλλες συναφείς με την πανδημία πολιτικές, καθώς η χρηματοδοτική συνδρομή στο πλαίσιο του SURE θα επιτρέπει επίσης στα κράτη μέλη να ανακατανείμουν τη χρηματοδότηση που είχαν προγραμματίσει για συστήματα μειωμένου ωραρίου εργασίας σε άλλους ευρύτερους τομείς πολιτικής για την αντιμετώπιση του κοινωνικοοικονομικού αντικτύπου της πανδημίας.

Η πλειοψηφία των δικαιούχων κρατών μελών υπέδειξε ότι η στήριξη στο πλαίσιο του SURE συνέβαλε στην προσωρινή αύξηση της κάλυψης και της γενναιοδωρίας των συστημάτων μειωμένου ωραρίου εργασίας και παρόμοιων μέτρων, καθώς και στη συνολική χρηματοδότηση των πολιτικών για την αντιμετώπιση της κρίσης της νόσου COVID-19[39]. Έξι κράτη μέλη υπέδειξαν ότι ο προϋπολογισμός των οικείων συστημάτων μειωμένου ωραρίου εργασίας αυξήθηκε μετά την πρόταση της Επιτροπής για τη δημιουργία του SURE. Σε δύο από τις εν λόγω περιπτώσεις, θεωρήθηκε ότι το SURE επηρέασε σε μεγάλο βαθμό την απόφαση αυτή.

[36] Ο πίνακας ΙΙ.1 βασίζεται σε πληροφορίες που υπέβαλαν τα κράτη μέλη στα αιτήματά τους για χρηματοδοτική στήριξη SURE. Παρέχει επισκόπηση των ημερομηνιών θέσπισης των συστημάτων μειωμένου ωραρίου εργασίας και παρόμοιων μέτρων.

[37] Τα «παρόμοια» αυτά συστήματα θεσπίστηκαν πριν από τις 2 Απριλίου (σε Κύπρο, Ελλάδα, Ιρλανδία, Πολωνία και Σλοβενία), μετά τις 2 Απριλίου (σε Ισπανία, Ουγγαρία και Τσεχία), και σε διάφορες ημερομηνίες με την προέλαση της κρίσης, από τον Μάρτιο έως τον Ιούλιο του 2020 (σε Βέλγιο, Ιταλία, Λιθουανία, Λετονία, Μάλτα και Ρουμανία, βλ. πίνακα ΙΙ.1).

[38] Βλ. υποσημείωση 33.

[39] Βλ. υποσημείωση 33.

4.3 Εστίαση στο άμεσο χρηματοοικονομικό αποτέλεσμα: εκτιμώμενη εξοικονόμηση επιτοκίων

Ορισμένα κράτη μέλη εξοικονόμησαν από πληρωμές τόκων χάρη στην είσπραξη χρηματοδοτικής συνδρομής μέσω του SURE. Τα δάνεια μέσω SURE παρείχαν στα κράτη μέλη χαμηλότερα επιτόκια από ό,τι αν εξέδιδαν τα ίδια κρατικούς χρεωστικούς τίτλους για τη χρηματοδότηση συστημάτων μειωμένου ωραρίου εργασίας ή παρόμοιων μέτρων. Τα κοινωνικά ομόλογα SURE εκδόθηκαν με πολύ χαμηλά επιτόκια, ακόμη και με μακρές ληκτότητες, χάρη στην πιστοληπτική ικανότητα ΑΑΑ της ΕΕ και στη ρευστότητα των ομολόγων.

Τα κράτη μέλη εκτιμάται ότι εξοικονόμησαν συνολικό ποσό 5,8 δισ. EUR κατά τις πρώτες τέσσερις εκδόσεις του SURE, δηλαδή έως την εκταμίευση της 2ας Φεβρουαρίου 2021. Το ποσό αυτό θα αυξηθεί με περαιτέρω εκταμιεύσεις. Επομένως, οι εκτιμήσεις που παρουσιάστηκαν πιθανόν αντιστοιχούν στο κατώτερο όριο και θα αυξηθούν με τα 36,8 δισ. EUR που δεν έχουν ακόμη εκταμιευτεί. Στον πίνακα 7 παρουσιάζεται η κατανομή της εξοικονόμησης τόκων ανά κράτος μέλος, ενώ στο πλαίσιο 1 εξηγείται αναλυτικότερα η μεθοδολογία[40].

Πλαίσιο 1: Ο υπολογισμός της εξοικονόμησης επιτοκίων

Εκ των 53,5 δισ. EUR που εκδόθηκαν στο πλαίσιο των τεσσάρων πρώτων συναλλαγών, η Επιτροπή πέτυχε ευνοϊκούς όρους, με αποδόσεις από -0,51 % έως +0,32 %, ανάλογα με τη ληκτότητα και την ημερομηνία έκδοσης. Οι όροι αυτοί περάσαν απευθείας στα κράτη μέλη μέσω συνακόλουθων δανειοδοτικών πράξεων. Οι όροι χρηματοδότησης των κρατών μελών μέσω ιδίων πόρων κατά τον χρόνο της εκταμίευσης ήταν γενικά λιγότερο ευνοϊκοί σε σχέση με τους όρους που πέτυχε η Επιτροπή. Συνεπώς, τα δάνεια που εκταμιεύτηκαν στο πλαίσιο του SURE επέφεραν εξοικονόμηση τόκων για τα κράτη μέλη.

Για τον υπολογισμό της εξοικονόμησης, λαμβάνεται η υπόθεση ότι, απουσία δανείων από το μέσο SURE, τα κράτη μέλη θα εξέδιδαν ομόλογα με χαρακτηριστικά (δηλαδή ληκτότητα και τοκομερίδιο) ίδια με τα ομόλογα EU SURE κατά την ημέρα εκταμίευσης των δανείων. Η διαφορά ανάμεσα στην τιμή έκδοσης κάθε ομολόγου EU SURE και στην τιμή έκδοσης του ομολόγου που χρησιμοποιείται ως αντιπαράδειγμα, επί του ποσού του δανείου, παρέχει μια εκτίμηση της εξοικονόμησης τόκων. Η διαφορά είναι συνάρτηση των αποκλίσεων ανάμεσα στις εθνικές καμπύλες απόδοσης και τις καμπύλες απόδοσης του EU SURE κατά τον χρόνο εκταμίευσης και τη διάρθρωση της ληκτότητας εκάστου δανείου.

Η μέση ληκτότητα των δανείων SURE είναι μικρότερη αλλά κοντά στα 15 έτη σε όλα τα κράτη μέλη, και η μέση απόκλιση μεταξύ των εθνικών αποδόσεων και των αποδόσεων του EU SURE είναι περίπου 0,8 ποσοστιαίες μονάδες. Κατά συνέπεια, η συνολική εξοικονόμηση τόκων καθ' όλη τη διάρκεια ζωής των δανείων εκτιμάται σε 5,8 δισ. EUR, ή σε περίπου 11 % του εκταμιευθέντος ποσού, στα 15 κράτη μέλη που έλαβαν εκταμίευση έως τις 2 Φεβρουαρίου 2021 (βλ. πίνακα 6). Τα κράτη μέλη με υψηλότερες αποκλίσεις ή

[40] Το μέσο SURE είναι ένα από τα πρώτα στοιχεία της πρωτοφανούς απόκρισης της ΕΕ σε μια πρωτόγνωρη κρίση. Η συνολική αυτή απόκριση έπαιξε καθοριστικό ρόλο στη διατήρηση της απόδοσης του δημόσιου χρέους σε πολύ χαμηλά επίπεδα στα κράτη μέλη που είναι οι μεγαλύτεροι δικαιούχοι του μέσου SURE. Στις εκτιμήσεις αυτές δεν περιλαμβάνεται πρόσθετη πιθανή επιρροή που μπορεί να είχαν άλλα νέα μέσα έκτακτης ανάγκης, όπως το μέσο SURE, στην εμπιστοσύνη των οικονομικών παραγόντων και στις αποκλίσεις επιτοκίων για τα κρατικά δάνεια των κρατών μελών (βλ. υποσημείωση 32 ανωτέρω).

μεγαλύτερες εκταμιεύσεις ήταν τα πλέον ωφελημένα από τους ευνοϊκούς όρους που πέτυχε η Επιτροπή.

Πίνακας 7: Εξοικονόμηση επιτοκίων ανά κράτος μέλος

Κράτος μέλος	**Εκταμιευθέν ποσό (σε δισ. EUR)**	**Μέσο απόκλιση**	**Μέση ληκτότητα**	**Εξοικονόμηση τόκων (σε δισ. EUR)**	**Εξοικονόμηση τόκων (% του εκταμιευθέντος ποσού)**
Βέλγιο	4,0	0,11	14,9	0,098	2,4
Κύπρος	0,5	0,64	14,7	0,048	10,1
Ελλάδα	2,7	0,74	14,8	0,264	9,7
Ισπανία	11,0	0,44	14,9	0,850	7,7
Κροατία	0,5	1,16	13,3	0,082	16,1
Ουγγαρία*	0,5	2,53	14,7	0,154	30,5
Ιταλία	21,0	0,98	14,0	2,835	13,5
Λιθουανία	0,3	0,10	13,3	0,005	1,8
Λετονία	0,2	0,19	14,8	0,006	3,2
Μάλτα	0,1	0,63	13,3	0,012	9,7
Πολωνία	5,3	0,41	14,9	0,355	6,7
Πορτογαλία	3,0	0,57	14,6	0,242	8,1
Ρουμανία	3,0	2,19	14,6	0,824	27,5
Σλοβενία	1,1	0,23	14,8	0,047	4,3
Σλοβακία	0,3	0,09	14,6	0,004	1,3
Σύνολο	**53,5**	**0,76**	**14,5**	**5,826**	**10,9**

Σημείωση: η εξοικονόμηση τόκων υπολογίζεται ανά μεμονωμένο ομόλογο και αθροίζεται στις ημερομηνίες έκδοσης και τις ληκτότητες. Τα κράτη μέλη δανείστηκαν από την ΕΕ με διαφορετικές μέσες ληκτότητες. Όσον αφορά τα κράτη μέλη τα οποία έλαβαν μεγάλο μερίδιο των δανείων με πολύ μακρά ή μακρά ληκτότητα, το σύνολο της εξοικονόμησης τόκων τείνει να είναι υψηλότερο σε σχέση με το αποτέλεσμα της μέσης απόκλισης και της μέσης ληκτότητας. Και τούτο διότι η απόκλιση συσχετίζεται γενικά θετικά με τη ληκτότητα, δηλαδή οι καμπύλες απόδοσης του EU SURE τείνουν να είναι πιο επίπεδες σε σχέση με τις εθνικές καμπύλες απόδοσης.

** Δεν υπάρχει διαθέσιμη καμπύλη απόδοσης για ομόλογα σε ευρώ όσον αφορά την Ουγγαρία. Αντιθέτως, χρησιμοποιήθηκε η καμπύλη απόδοσης στο εθνικό νόμισμα.*

5 Η ΣΥΝΕΧΙΣΗ ΤΗΣ ΥΠΑΡΞΗΣ ΤΩΝ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΠΕΡΙΣΤΑΣΕΩΝ ΠΟΥ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΟΥΝ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ SURE

Ο κανονισμός SURE προβλέπει επίσης την υποχρέωση της Επιτροπής να υποβάλλει έκθεση σχετικά με τη συνέχιση της ύπαρξης των έκτακτων περιστάσεων που δικαιολογούν την εφαρμογή του μέσου SURE[41]. Με την επανεμφάνιση των λοιμώξεων από το φθινόπωρο, οι έκτακτες περιστάσεις που κατέστησαν επιτακτική τη θέσπιση του SURE και των έκτακτων μέτρων για την απασχόληση που αποσκοπούν στη στήριξη των πολιτών εξακολουθούν να υπάρχουν. Η επανεμφάνιση κρουσμάτων της νόσου COVID-19 ταλανίζει την Ευρώπη από το φθινόπωρο του 2020, συμπεριλαμβανομένης της εμφάνισης νέων και περισσότερο λοιμογόνων στελεχών, εξέλιξη που οδήγησε σε σημαντική αυστηροποίηση των περιορισμών. Από τις 25 Φεβρουαρίου 2021, η συχνότητα εμφάνισης του ιού ανά 14 ημέρες ήταν 283 ανά 100 000 κατοίκους στην ΕΕ/στον ΕΟΧ, δηλαδή μικρότερη από το ήμισυ σε σχέση με τον Νοέμβριο του 2020, όμως σημαντικά μεγαλύτερη σε σχέση με τη συχνότητα εμφάνισης του περασμένου καλοκαιριού όταν οι περιορισμοί χαλάρωσαν για πρώτη φορά[42]. Σε πολλά κράτη μέλη τα νοσοκομεία και οι μονάδες εντατικής θεραπείας έφτασαν ή πλησίασαν στη μέγιστη πληρότητά τους στις αρχές του 2021.

Η ανανεωμένη αυστηροποίηση των περιορισμών καθυστέρησαν την ανάκαμψη μετά την επάνοδο της οικονομικής δραστηριότητας που καταγράφηκε το τρίτο τρίμηνο του 2020. Μολονότι ο οικονομικός αντίκτυπος δεν ήταν εξίσου σοβαρός σε σχέση με το πρώτο κύμα της πανδημίας, λόγω της χρήσης περισσότερο στοχευμένων περιορισμών και της προσαρμογής επιχειρήσεων και ατόμων στους περιορισμούς, η ανάκαμψη σταμάτησε. Το τέταρτο τρίμηνο του 2020, το πραγματικό ΑΕΠ συρρικνώθηκε κατά 0,4 % από τρίμηνο σε τρίμηνο στην ΕΕ, μετά από αύξηση 11,5 % που είχε σημειώσει το τρίτο τρίμηνο. Με τα μέτρα ανάσχεσης να εξακολουθούν να τελούν σε ισχύ σε ολόκληρη την Ευρώπη, προβλέπεται περαιτέρω συρρίκνωση το πρώτο τρίμηνο του 2021. Οι χειμερινές προβλέψεις της Επιτροπής, που δημοσιεύτηκαν στις 11 Φεβρουαρίου 2021, προβλέπουν αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ κατά 3,7 % για την ΕΕ το 2021, μετά από πρωτόγνωρη μείωση κατά 6,3 % το 2020.[43] Κατά συνέπεια, το επίπεδο του ΑΕΠ στα τέλη του 2021 αναμένεται ότι θα παραμείνει κατά 2,8 ποσοστιαίες μονάδες χαμηλότερο σε σχέση με τα προ κρίσης επίπεδα του 2019.

Η σθεναρή ανάκαμψη της βιομηχανίας έρχεται σε αντίθεση με την ασθενή δραστηριότητα στον τομέα των υπηρεσιών. Η βιομηχανική παραγωγή συνέχισε να ανακάμπτει στην ΕΕ το τέταρτο τρίμηνο του 2020 και σχεδόν επανήλθε στα προ της κρίσης επίπεδα. Αντιθέτως, οι πωλήσεις λιανικής, που είχαν ανακάμψει πλήρως το καλοκαίρι, εξασθένισαν εκ νέου το φθινόπωρο με την αυστηροποίηση των περιορισμών σε ολόκληρη την ΕΕ, ενώ ορισμένες υπηρεσίες, όπως ο τουρισμός, δεν ανέκαμψαν καθόλου από τον αρχικό κλυδωνισμό του Μαρτίου του 2020.

[41] Άρθρο 14 παράγραφος 1 του κανονισμού SURE.
[42] Τα δεδομένα προέρχονται από το Ευρωπαϊκό Κέντρο Πρόληψης και Ελέγχου Νόσων: https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/data-national-14-day-notification-rate-covid-19
[43] Ευρωπαϊκές Οικονομικές Προβλέψεις, φθινόπωρο 2021 (Ενδιάμεση), European Economy Institutional Papers N°144 - https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/economy-finance/ip144_en_1.pdf

Οι τελευταίοι περιορισμοί που επιβλήθηκαν επηρέασαν και πάλι σημαντικά τομείς υψηλής έντασης εργασίας, όπως η φιλοξενία, η ψυχαγωγία και ο τουρισμός. Οι υγειονομικοί περιορισμοί εξακολουθούν να πλήττουν σημαντικά τους εν λόγω τομείς υψηλής έντασης εργασίας. Η μη ικανοποίηση της ανάγκης για απασχόληση, δηλαδή η υποτονική κατάσταση της αγοράς εργασίας, είναι ένδειξη των σοβαρών επιπτώσεων[44]. Επιπλέον, το ποσοστό ανεργίας προβλέπεται ότι θα αυξηθεί το 2021 καθώς αναπτύσσονται μέτρα στήριξης της απασχόλησης και οι άνθρωποι θα μπορούν να αναζητήσουν ενεργά εργασία δεδομένου ότι οι οικονομίες πρόκειται να ξανανοίξουν[45].

Μολονότι αναμένεται μέτρια αύξηση της δραστηριότητας το δεύτερο τρίμηνο και ακόμη εντονότερη το τρίτο τρίμηνο, η αβεβαιότητα και οι υψηλοί κίνδυνοι που περιβάλλουν την οικονομική προοπτική παραμένουν. Οι κίνδυνοι θετικότερων εξελίξεων συνδέονται κυρίως με την πιθανότητα η διαδικασία εμβολιασμού να οδηγήσει σε ταχύτερη από την επί του παρόντος προβλεπόμενη χαλάρωση των μέτρων ανάσχεσης και, συνεπώς, σε ταχύτερη και ισχυρότερη ανάκαμψη. Η οικονομική ανάπτυξη θα μπορούσε επίσης να ωφεληθεί από την ισχυρή συμπιεσμένη ζήτηση χάρη στην ιστορικά χαμηλή εξοικονόμηση των νοικοκυριών, στο χαμηλό κόστος χρηματοδότησης και στις πολιτικές στήριξης. Από την άλλη πλευρά, τα νέα στελέχη ή η βραδεία εφαρμογή των εμβολιασμών θα μπορούσαν να καθυστερήσουν την άρση των μέτρων ανάσχεσης, με αρνητικές επιπτώσεις στην εμπιστοσύνη και με αποτέλεσμα την περαιτέρω προληπτική εξοικονόμηση και την καθυστέρηση στη λήψη επενδυτικών αποφάσεων. Το γεγονός αυτό υπογραμμίζει την ανάγκη να μην αποσυρθεί η στήριξη πολιτικής στην οικονομία και την απασχόληση, ώστε να μην προκληθούν ακόμη πιο βαθιές πληγές στον ευρωπαϊκό οικονομικό και κοινωνικό ιστό[46]. Στα σχετικά μέτρα πολιτικής συγκαταλέγονται τα συστήματα μειωμένου ωραρίου εργασίας που είναι επιλέξιμα για στήριξη μέσω του SURE, καθώς και εκείνα που προωθούν τη δημιουργία θέσεων εργασίας και την επαγγελματική μετάβαση, σύμφωνα με τη σύσταση της Επιτροπής σχετικά με την αποτελεσματική ενεργό στήριξη της απασχόλησης[47].

Το SURE έχει σχεδιαστεί ως *προσωρινό* μέσο και ποσοστό άνω του 90 % των πόρων του έχει ήδη δεσμευτεί. Η διατήρηση πολιτικών που στοχεύουν στην παραμονή των εργαζομένων στη θέση εργασίας τους για διάστημα πέραν αυτού που δικαιολογείται από τις περιστάσεις μπορεί πράγματι να αναστείλει την ανάκαμψη αντί να την προαγάγει. Εάν η φάση έκτακτης ανάγκης υποχωρήσει κατά τη διάρκεια του 2021, η κατάσταση μπορεί να απαιτήσει άλλα μέτρα, ιδίως ενεργητικές πολιτικές για την αγορά εργασίας, όπως κίνητρα για προσλήψεις και στήριξη

[44] Η υποτονικότητα της αγοράς εργασίας ορίζεται ως το άθροισμα των ανέργων, των υποαπασχολούμενων εργαζομένων μερικής απασχόλησης, των ατόμων που αναζητούν εργασία αλλά δεν είναι άμεσα διαθέσιμα και των ατόμων που είναι άμεσα διαθέσιμα αλλά δεν αναζητούν εργασία, εκφρασμένο ως ποσοστό του διευρυμένου εργατικού δυναμικού. Βλ. χειμερινές προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής του 2021 για περισσότερες λεπτομέρειες.

[45] Σύμφωνα με τις φθινοπωρινές προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής του 2020.

[46] Στην ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο (COM (2021)105) με τίτλο *Ένας χρόνος από την έξαρση της πανδημίας COVID-19: απόκριση σε επίπεδο δημοσιονομικής πολιτικής*, επισημαίνεται ότι «θα πρέπει να αποφευχθεί η πρόωρη κατάργηση της δημοσιονομικής στήριξης. Η δημοσιονομική πολιτική συνιστά αποτελεσματικό εργαλείο, ιδίως σε ένα περιβάλλον αβεβαιότητας. Οι κίνδυνοι από τυχόν πρόωρη απόσυρση είναι μεγαλύτεροι από τους κινδύνους που ενέχει η διατήρηση σε ισχύ μέτρων στήριξης για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο από το αναγκαίο.»

[47] https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/3/2021/EL/C-2021-1372-F1-EL-MAIN-PART-1.PDF

των επιχειρήσεων, ευκαιρίες αναβάθμισης δεξιοτήτων και επανειδίκευσης, και ενισχυμένη στήριξη από τις υπηρεσίες απασχόλησης.

6 ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΟΜΟΛΟΓΩΝ EU SURE

Στην ενότητα VI παρουσιάζεται η σχετική υποβολή εκθέσεων που προβλέπεται στο τμήμα 2.4 του πλαισίου κοινωνικών ομολόγων EU SURE (στο εξής: το Πλαίσιο). Στα στοιχεία αυτά περιλαμβάνεται η κατανομή των εσόδων του SURE ανά δικαιούχο κράτος μέλος και ανά προβλεπόμενο κύριο τύπο επιλέξιμων κοινωνικών δαπανών, καθώς και η υποβολή εκθέσεων σχετικά με τον αντίκτυπο.

Η θέσπιση του μέσου SURE εντάσσεται επίσης στη δέσμευση της ΕΕ για βιώσιμη χρηματοδότηση, η οποία δίνει ώθηση στην ανάπτυξη της αγοράς κοινωνικών ομολόγων. Στις 7 Οκτωβρίου 2020, η Επιτροπή ανακοίνωσε ότι θα εξέδιδε όλα τα ομόλογα SURE υπό μορφή κοινωνικών ομολόγων και θέσπισε το ενωσιακό πλαίσιο κοινωνικών ομολόγων. Τα κοινωνικά ομόλογα παρέχουν στους επενδυτές ένα στοιχείο ενεργητικού τα έσοδα του οποίου χρησιμοποιούνται για την προώθηση θετικών κοινωνικών αποτελεσμάτων.

Το Πλαίσιο παρέχει διασφαλίσεις στους επενδυτές όσον αφορά τη συμμόρφωση προς τις αρχές της Διεθνούς Ένωσης Κεφαλαιαγορών (ICMA) για τα κοινωνικά ομόλογα[48]. Οι αρχές αυτές εξασφαλίζουν ότι τα έσοδα του SURE θα χρησιμοποιούνται για τη χρηματοδότηση στοχευμένων μέτρων κοινωνικής πολιτικής. Το τμήμα 2.4 του Πλαισίου ορίζει την υποχρέωση αναφοράς ορισμένων στοιχείων, ώστε να διασφαλίζεται η διαφάνεια από την άποψη αυτή, ειδικά όσον αφορά την κατανομή και τον αντίκτυπο των εσόδων του SURE.

Κατ' αρχάς, θα πρέπει να αναφέρεται η κατανομή των εσόδων του SURE ανά δικαιούχο κράτος μέλος και ανά προβλεπόμενο κύριο τύπο επιλέξιμων κοινωνικών δαπανών. Η κατανομή των εσόδων που χορηγούνται και εκταμιεύονται σε κάθε κράτος μέλος παρέχεται στην ενότητα II (ii) της παρούσας έκθεσης. Από τον Φεβρουάριο του 2021, πέντε κράτη μέλη εισέπραξαν το συνολικό ποσό που τους χορηγήθηκε από το Συμβούλιο, δύο κράτη μέλη έχουν εισπράξει σχεδόν τα τρία τέταρτα και οχτώ κράτη μέλη έχουν εισπράξει σχεδόν το μισό. Στην ενότητα III.1 περιγράφεται η κατανομή ανά επιλέξιμο τύπο δαπάνης, δηλαδή μέτρα που αφορούν την αγορά εργασίας έναντι μέτρων που αφορούν την υγεία, για όλα τα δικαιούχα κράτη μέλη στο πλαίσιο του SURE. Συνολικά, 94 δισ. EUR ή 95 % των δημόσιων δαπανών κατανέμεται σε μέτρα που αφορούν την αγορά εργασίας. Η αναλογία παραμένει αμετάβλητη αν δεν συμπεριληφθούν η Βουλγαρία, η Τσεχία και η Ιρλανδία, που δεν έχουν ακόμη λάβει εκταμιεύσεις.

Δεύτερον, η Επιτροπή δεσμεύτηκε να υποβάλλει εκθέσεις για τον αντίκτυπο των εσόδων του SURE βάσει των πληροφοριών που τα δικαιούχα κράτη μέλη πρέπει να παρέχουν ανά εξάμηνο σχετικά με την εκτέλεση των προβλεπόμενων δημόσιων δαπανών. Μπορούν, ενδεικτικά, να περιλαμβάνονται στοιχεία για τον αριθμό των ατόμων και των επιχειρήσεων που καλύπτονται ή στηρίζονται από τις χρηματοδοτούμενες πολιτικές. Στο Πλαίσιο αναφέρεται ότι η

[48] https://www.icmagroup.org/assets/documents/Regulatory/Green-Bonds/June-2020/Social-Bond-PrinciplesJune-2020-090620.pdf

υποβολή εκθέσεων θα εξαρτάται από την ποιότητα και τον βαθμό λεπτομέρειας των πληροφοριών που υποβάλλουν τα κράτη μέλη. Στην ενότητα III.2 της παρούσας έκθεσης παρουσιάζονται εκτιμήσεις του ποσοστού των μισθωτών και των αυτοαπασχολουμένων που καλύπτονται από το μέσο. Εκτιμάται ότι το 2020 το μέσο SURE στήριξε το ένα τέταρτο των μισθωτών και των αυτοαπασχολουμένων στα δικαιούχα κράτη μέλη.

Οι επιπτώσεις του SURE αναλύεται επίσης στην ενότητα IV της παρούσας έκθεσης. Φαίνεται ότι η ανεργία δεν αυξήθηκε στον βαθμό που αναμενόταν το 2020 στα δικαιούχα κράτη μέλη δεδομένης της σημαντικής πτώσης της παραγωγής που σημειώθηκε, γεγονός που καταδεικνύει τη συμβολή του SURE στην πρόληψη της απώλειας θέσεων εργασίας. Στην ίδια ενότητα εξετάζονται επίσης άλλες θετικές επιπτώσεις του μέσου SURE, μεταξύ άλλων η ενίσχυση της εμπιστοσύνης στην οικονομία της ΕΕ, η ενθάρρυνση φιλόδοξων συστημάτων μειωμένου ωραρίου εργασίας και η εξοικονόμηση τόκων για τα κράτη μέλη.

Συνολικά, τα έσοδα του μέσου SURE που έχουν χορηγηθεί και εκταμιευθεί στα κράτη μέλη κατανεμήθηκαν σε δημόσιες δαπάνες για συστήματα μειωμένου ωραρίου εργασίας και παρόμοια μέτρα. Υπό την έννοια αυτή, χρησιμοποιήθηκαν για τη χρηματοδότηση μέτρων κοινωνικής πολιτικής, σύμφωνα με τον ίδιο τον σκοπό των κοινωνικών ομολόγων.

Παράρτημα 1: Επισκόπηση συστημάτων μειωμένου ωραρίου εργασίας και παρόμοιων μέτρων

Πίνακας Α.1: Συστήματα μειωμένου ωραρίου εργασίας και παρόμοια μέτρα

Χώρα	**Συστήματα μειωμένου ωραρίου εργασίας**				**Συστήματα παρόμοια με τα συστήματα μειωμένου ωραρίου εργασίας** (ημερομηνίες θέσπισης, όπου παρέχονται, βάσει των αιτημάτων για στήριξη SURE)		
	Νέο/-α ή υφιστάμενο/-α σύστημα/-τα	**Ημερομηνία θέσπισης**	**Όνομα**	**Τύπος συστήματος**	**Για αυτοαπασχολουμένους**	**Στήριξη κόστους εργασίας**	**Προστασία μισθωτών**
BE	Υφιστάμενο σύστημα που παρατάθηκε/τροποποιήθηκε	30 Μαρτίου 2020	*«Chômage temporaire/tijdelijke werkloosheid»*	Μόνιμο	20, 23 Μαρτίου, 6, 7, 10 Απριλίου , 12 Ιουνίου, 20 Ιουλίου 2020	23 Απριλίου, 14 Μαΐου, 19 Ιουνίου 2020	7 Απριλίου, 13 Μαΐου 2020
BG	Νέο σύστημα	30 Μαρτίου (αρχική πράξη) και 2 Ιουλίου 2020 (παράταση)	Σύστημα 60-40	Προσωρινό	-	-	-
CY	Νέα συστήματα	(μη διαθέσιμη ημερομηνία)	Σύστημα στήριξης εταιρειών σε πλήρη αναστολή των εργασιών τους, Σύστημα στήριξης εταιρειών σε μερική αναστολή των εργασιών τους	Προσωρινό	Ναι (μη διαθέσιμη ημερομηνία)	Ναι (μη διαθέσιμη ημερομηνία)	Ναι (μη διαθέσιμη ημερομηνία)
CZ	Νέο σύστημα	31 Μαρτίου 2020	Πρόγραμμα «Antivirus» – επιλογές Α και Β	Προσωρινό	19, 26, 31 Μαρτίου, 9 Απριλίου, 4, 18 Μαΐου 2020	8 Ιουνίου 2020	-
EL	Νέα συστήματα	14 Μαρτίου 2020· 14 Ιουνίου 2020.	Σύστημα μειωμένου ωραρίου εργασίας «*Συνεργασία*»· Αποζημίωση ειδικού σκοπού που	Προσωρινό	20 Μαρτίου 2020	14 Μαρτίου 2020	-

Χώρα	**Συστήματα μειωμένου ωραρίου εργασίας**				**Συστήματα παρόμοια με τα συστήματα μειωμένου ωραρίου εργασίας** (ημερομηνίες θέσπισης, όπου παρέχονται, βάσει των αιτημάτων για στήριξη SURE)		
	Νέο/-α ή υφιστάμενο/-α σύστημα/-τα	**Ημερομηνία θέσπισης**	**Όνομα**	**Τύπος συστήματος**	**Για αυτοαπασχολουμένους**	**Στήριξη κόστους εργασίας**	**Προστασία μισθωτών**
			χορηγείται σε μισθωτούς των οποίων οι συμβάσεις εργασίας έχουν ανασταλεί				
ES	Υφιστάμενο σύστημα που παρατάθηκε/τροποποιήθηκε λόγω της νόσου COVID-19	17 Μαρτίου, 12 Μαΐου, 26 Ιουνίου 2020	«*Expediente de Regulación Temporal de Empleo*»	Μόνιμο	17 Μαρτίου, 31 Μαΐου, 26 Ιουνίου 2020	12, 17 Μαρτίου, 21 Απριλίου, 12, 26 Ιουνίου 2020	
HR	Νέα συστήματα	30 Μαρτίου 2020, και συνέχιση που εγκρίθηκε το 2ο εξάμηνο του 2020	Επιδοτήσεις για τη διατήρηση των θέσεων εργασίας σε τομείς που πλήττονται από τη νόσο COVID-19· ενισχύσεις για το μειωμένο ωράριο εργασίας	Προσωρινό	-	-	-
HU	Νέο σύστημα (λαμβάνει στήριξη από το ΕΚΤ, μη επιλέξιμο για στήριξη SURE)	10 Απριλίου, 17 Ιουνίου 2020	Σύστημα μειωμένου ωραρίου εργασίας	Προσωρινό	13 Μαΐου, 22 Ιουνίου,	18, 23 Μαρτίου	23 Μαρτίου
IE	Υφιστάμενο σύστημα	-	(Μερικό) Jobseeker's benefit	Μόνιμο	-	«*Προσωρινό πρόγραμμα επιδότησης μισθού*», 26 Μαρτίου 2020	-

Χώρα	**Συστήματα μειωμένου ωραρίου εργασίας**				**Συστήματα παρόμοια με τα συστήματα μειωμένου ωραρίου εργασίας** (ημερομηνίες θέσπισης, όπου παρέχονται, βάσει των αιτημάτων για στήριξη SURE)		
	Νέο/-α ή υφιστάμενο/-α σύστημα/-τα	**Ημερομηνία θέσπισης**	**Όνομα**	**Τύπος συστήματος**	**Για αυτοαπασχολουμένους**	**Στήριξη κόστους εργασίας**	**Προστασία μισθωτών**
IT	Υφιστάμενο σύστημα που παρατάθηκε/τροποποιήθηκε λόγω της νόσου	17 Μαρτίου 2020, 19 Μαΐου 2020 και περαιτέρω	*«Cassa integrazione guadagni»*	Μόνιμο	17 Μαρτίου 2020, 19 Μαΐου 2020 και περαιτέρω παρατάσεις		
LT	Νέο σύστημα	19 Μαρτίου 2020	Επιδότηση μισθών κατά την περίοδο ανενεργού χρόνου εργασίας	Προσωρινό	19 Μαρτίου 2020, 1 Αυγούστου 2020	15 Μαΐου 2020	
LV	Νέο σύστημα	26 Μαρτίου 2020	Αποζημίωση ανενεργών εργαζομένων	Προσωρινό	31 Μαρτίου 2020	21 Μαρτίου 2020	
MT	-	-	-	-	-	«*Προσωρινό πρόγραμμα επιδότησης μισθού*», 13 Απριλίου 2020	25 Μαρτίου 2020
PL	Νέο σύστημα	2 Μαρτίου	Επιδοτήσεις για εργασία μειωμένου ωραρίου	Προσωρινό	2 Μαρτίου	2 Μαρτίου	-
PT	Υφιστάμενο σύστημα που παρατάθηκε/τροποποιήθηκε (προσωρινά) λόγω της νόσου	26 Μαρτίου 2020	Στήριξη για τη διατήρηση της απασχόλησης	Μόνιμο	13 Μαρτίου, 6 Ιουνίου 2020	26 Μαρτίου, 6 Ιουνίου, 19 Ιουνίου, 30 Ιουλίου, 31 Δεκεμβρίου 2020	13 Μαρτίου, 26 Μαρτίου, 19 Ιουνίου, 30 Ιουλίου, 31 Δεκεμβρίου 2020
RO	Νέα συστήματα	21 Μαρτίου 2020, 29 Μαΐου 2020, 7 Αυγούστου 2020	Τεχνικό επίδομα ανεργίας, ευέλικτες ρυθμίσεις εργασίας	Προσωρινό	18 Μαρτίου 2020, 7 Αυγούστου 2020	-	-
SI	Νέα συστήματα	28 Μαρτίου 2	Σύστημα διατήρησης	Προσωρινό	28 Μαρτίου 2020	28 Μαρτίου 2020	-

Χώρα	**Συστήματα μειωμένου ωραρίου εργασίας**				**Συστήματα παρόμοια με τα συστήματα μειωμένου ωραρίου εργασίας** (ημερομηνίες θέσπισης, όπου παρέχονται, βάσει των αιτημάτων για στήριξη SURE)		
	Νέο/-α ή υφιστάμενο/-α σύστημα/-τα	**Ημερομηνία θέσπισης**	**Όνομα**	**Τύπος συστήματος**	**Για αυτοαπασχολουμένους**	**Στήριξη κόστους εργασίας**	**Προστασία μισθωτών**
		020, 30 Μαΐου 2020	θέσεων εργασίας μέσω αντιστάθμισης μισθού, και σύστημα μειωμένου ωραρίου εργασίας				
SK	Υφιστάμενο σύστημα που παρατάθηκε/τροποποιήθηκε λόγω της νόσου COVID-19	(μη διαθέσιμη ημερομηνία)	Σύστημα μειωμένου ωραρίου εργασίας	Προσωρινό	Ναι (μη διαθέσιμη ημερομηνία)	-	-